

EDITORIAL

Un entorn de qualitat

Aquest número de LA TOSCA inclou força informació vinculada amb el medi ambient, directament o indirecta. La qualitat paisatgística del Moianès és un valor a l'alça, des de fa temps. Començant pels espais naturals, Moià està envoltat d'espais protegits legalment que, amb la darrera ampliació del 2010, va permetre de culminar una anella de boscos i rieres que cal gestionar amb cura. Durant molt de temps, la conservació i la preservació del medi ambient semblava anar en detriment del desenvolupament econòmic. Actualment, en canvi, els sectors que mantenen l'ocupació o estan creant encara llocs de treball a la nostra comarca, són àmbits que necessiten mantenir la qualitat ambiental. Sectors com el turisme, la restauració, la ramaderia ecològica o el sector agroalimentari representen en la nostra economia el que van significar els telers a les fàbriques dels anys cinquanta del segle XX.

El manteniment de la qualitat de boscos i rieres és fruit d'una voluntat col·lectiva d'àmbit europeu, que va permetre instal·lar una xarxa de depuradores que va canviar la fesomia i la qualitat d'uns rius que, en determinats anys i trams, havien semblat més aviat clavegueres a cel obert. Però arribar fins aquí ha estat possible també perquè hi ha hagut persones i associacions que han estat reivindicant, sensibilitzant, donant a conèixer i denun-

ciant quan calia les amenaces i les agressions al medi. La presentació, fa poc, d'un espai per a donar compte de la salut de l'aigua, promogut pel col·lectiu El Fanal (<http://aiguamoia.blogspot.com.es/>), en pot ser un bon exemple. És per això, també, que cal agrair contribucions de col·laboradors de LA TOSCA, com la que publiquem en aquest número, que ens alerten de possibles amenaces en el futur de la nostra aigua i que ens conviden a aprofundir una mica més sobre quina és la situació de l'aigua potable al nostre poble.

Essent l'aigua un bé fonamental per a la qualitat de vida i el desenvolupament econòmic de la nostra vila i de la nostra comarca, és bo que, tant des de l'administració pública com des del conjunt de la societat, ens preocupem per garantir que no en falti i que la seva qualitat sigui bona. En aquest sentit, episodis recents a la riera de Calders, encara que no afectin directament l'aigua potable, sí que són un toc d'alerta per a no abaixar la guàrdia.

És reconfortant comprovar que disposem d'una societat sensibilitzada pel que fa al nostre entorn, com podreu seguir en diferents articles d'aquest número. I, encara més, que aquests valors poden contribuir al desenvolupament econòmic, com en el projecte Ecoinnova, que, elaborat pel Consorci, suposarà una veritable empenta per a sortir del moment que estem vivint.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
Val més prevenir que curar la salut de l'aigua. <i>V. Marcet</i>	5
L'aigua de Moià, abundant i de qualitat, de moment. <i>J. Font</i>	7
Contrapunts. <i>S. de Marfà</i>	9
Plens de l'Ajuntament de Moià	10
Actes i esdeveniments	11
Ramon Soler i Vila, Fill Adoptiu de Moià	11
Centenari de la Creu Roja moianesa. <i>J. Clarà</i>	14
Nit de Glamur. <i>M. Bigorra</i>	16
V Trobada de Seat 600 de Moià. <i>X. Cirera, M.À. Morera</i>	18
Sant Jordi: roses + llibres + estelades. <i>E. Permanyer</i>	19
Les entitats informen	20
ADMM - Moià Deute	20
Estelada a la costa de la Creu. <i>ANC-Moià</i>	21
Aula d'Estudis Xavier Riu, l'A1LA	22
El despertar de les activitats! <i>Hospital-Residència</i>	23
Sant Jordi 2013 a l'Escola Pia	24
Biblioteca de Moià	25
Museu de Moià	26
Cinquenes Jornades Solidàries. <i>Desperta Espurnes</i>	28
Indrets	29
Correus. <i>A. Cantó</i>	29
Mas Vila-rasa, adaptar-se als temps. <i>J. Font</i>	31
Moianès	32
Ecoinnova, una empenta de 200.000 euros. <i>J. Font</i>	32
Identificació i comptatge de papallones al Moianès. <i>J. Font</i>	34
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	35
Perfils	37
Ton Capell, mig segle a la Creu Roja. <i>J. Clarà</i>	37
Lletres	40
El rellotge de Sant Josep. <i>M. Baqués</i>	40
Miscel·lània	42
Volant amb helicòpter. <i>J. Roca Sallas</i>	42
Publicacions	43
Breus	46
Moviment demogràfic	48
Necrològiques	49
Dades meteorològiques	50

Fot. A. Arrizabalaga, MCNG

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · tel. 938 207 600 · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Ruaix, Ramon Tarter, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre
de l'Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

VIDA MUNICIPAL

Val més prevenir que curar la salut de l'aigua

Víctor H. Marçet

Avui em cal fer esment d'un assumpte que considero molt important i que em preocupa. És així perquè, per raons que molts entendran, el conec i, per tant, en puc parlar amb tot el dret moral que m'assisteix i el deure ètic que m'obliga; altrament no ho faria.

Des de fa uns mesos que, per notícies de la premsa comarcal i per l'experiència de molts anys, penso que, a mig termini, l'aigua de la qual diàriament ens valem podria arribar a estar en perill. No es tracta, creieu-me, d'un assumpte de poca importància, ni tampoc de crear alarmisme, i si l'exposo públicament és perquè les nostres autoritats, que en són les responsables, estiguin a l'aguait ara que hi som a temps.

Fixeu-vos-hi bé: el diari *Regió7* del dia 2-8-2012 publicava una notícia colpidora. Deia que l'Ajuntament de Calaf havia «prohibit» el consum d'aigua de l'aixeta per a ús de boca i cuinar, per culpa del nivell de nitrats assolit (62 mg per litre, quan

el màxim permès està fixat en 50). I afegia que el problema no es podria resoldre fins a finals del 2012, data prevista per a l'arribada de l'aigua del pantà de la Llosa del Cavall. Fins aleshores la vila de Calaf s'abastia, bàsicament, d'un pou molt bo i del qual hom ja tenia referències de fa molts anys.

Ara el que demanaria als moianesos és que, com a ciutadans responsables, reflexionéssim envers les similituds existents entre el subministrament d'aigua a Calaf i el nostre. Però tenint molt en compte dues importants matisacions: la primera, que l'economia de Calaf —crec— no depèn d'una important i diversificada indústria alimentària com la nostra i que ens aporta molta riquesa i llocs de treball. I la segona, que Moià no disposa, aigües amunt, d'un important embassament capaç de solucionar-nos el problema amb la immediatesa que el cas requeriria.

Vist des d'aquesta perspectiva —no endebades, imagino, l'única possible—,

Dipòsit d'aigua de Montbrú (fot. C.I.C. - Moià)

caldria preguntar-se molt seriosament què seria de la nostra vila si un dia l'ajuntament hagués d'emetre un comunicat com el de Calaf.

D'arguments per a la intranquil·litat no ens en falten, perquè, des de fa anys, molts propietaris —legítimament— tenen arrendades les seves terres a propietaris de granges de porcs perquè hi aboquin els purins (certificat d'arrendament que legalment necessiten els ramaders per a desenvolupar la seva activitat). Algunes granges —cada vegada menys— estan ubicades dins el nostre àmbit territorial, però moltes són de fora.

Però, per si no fos prou, atenció a la notícia reportada a principis d'abril pel *9Nou*, segons la qual les dues plantes de tractaments de purins existents a la plana de Vic es podrien veure obligades a tancar per motius econòmics i de rendibilitat. I més atenció encara a l'editorial d'aquest mateix periòdic del dia 15 d'abril, en el qual es confirma, quasi amb seguretat, el tancament de les dues plantes. El mateix escrit, a més, fa unes preocupants reflexions: afirma que a Osona es produeixen actualment 200.000 m³/any de purins (67 vegades els dos dipòsits d'aigua de Montbrú). I afegeix que, en realitat, les

dues plantes de tractament van servir, en el seu dia, de «tapadora» per a poder incrementar —encara més— el nombre de granges. També admet que a Osona hi ha un nombre excessiu de granges (216) i els mateixos ramaders reconeixen que, si es tanquen les dues plantes, no hi ha alternativa que no depengui de la «bona voluntat» (?) dels mateixos ramaders... Finalment, l'editorial tampoc no s'està de donar un avís per a navegants quan diu: «De tota manera, cal anar molt en compte a l'hora de tractar aquesta qüestió, perquè en aquests moments de crisi és precisament el sector agroalimentari el que tira del carro de l'economia comarcal.» Conclusió, que es pot dir més alt però no més clar: passi el que passi amb els purins i vagin on vagin a parar, en aquests moments, a Osona, les granges són intocables.

Algú pot pensar: a què treu cap tota aquesta perorata sobre les plantes i l'excés de purins d'Osona? Doncs, per si algú no ho ha entès, vol dir que, si finalment es tanquen les plantes, quasi tot aquest immens excés de purins anirà a parar, sens dubte, a les comarques veïnes, i nosaltres en som una, i no pas la menys important ni la menys assequible. La demanda de

Inscripció i escut municipal a la font vella (fot. J. Clarà)

terreny i els preus d'arrendament pels abocaments podria arribar a augmentar fins a nivells tan temptadors per als propietaris com perjudicials per a la salut de les nostres aigües subterrànies. Tot es redueix, com sempre, a la llei de l'oferta i la demanda.

El problema es podria veure agreujat, encara més, perquè, tot i que la legislació estableix que tan sols es poden abocar determinats litres de purins per hectàrea, arribat el cas, si les circumstàncies ramaderes ho requerissin, probablement se sobrepassarien els límits permesos. No seria la primera vegada.

Tanmateix i per a tranquil·litat de tots, tal vegada seria convenient que, almenys un cop a l'any —millor dos— el nostre Servei Municipal d'Aigües, fent un saludable exercici de transparència, publicués els principals paràmetres analítics, entre ells el de nitrats, de tots els punts de captació (que com a mínim són set), la qual cosa permetria que tothom estigués assabentat de quina és la tendència. Molt important: atenció a la tendència!

Sense canviar de tema, en l'assumpte de les finances municipals, malgrat voler

enganyar-nos a nosaltres mateixos, la realitat és que la majoria de ciutadans varem badar estrepitosament. (La culpa és molt negra i tothom la defuig, però crec que, al respecte, en el meu escrit de LA TOSCA, núm. 732, deixava tothom en el seu lloc.) I si, endebades, ara veiem aquell descurat i enfollit embadaliment col·lectiu, alimentat tothora per un directori ple de trifulgues, que ens ha portat a un dantesc i espartós desastre econòmic, permeteu-me, en previsió del que pogués passar, que ara deixi escrita i ben subratllada una frase que, per al bé de tots, no desitjaria de cap manera que fos lapidària: *Si no controlem molt acuradament —de la manera que sigui— l'abocament de purins a la nostra comarca, el problema que podria caure al damunt a la nostra ja castigada vila (recordem Calaf) no es podrà ni comparar amb el que ja tenim de les finances.*

Perquè, com a poble —encara que no ho copsem o no hi donem la importància deguda—, la immensa sort que tenim de disposar d'aigua abundant en el nostre subsòl és i serà, sempre!, la nostra major riquesa. Riquesa que cal cuidar i preservar al preu que sigui i per damunt de tot.

L'aigua de Moià, abundant i de qualitat, de moment

Josep Font

Hem d'afegir a la llista de preocupacions el tema de l'aigua? És la pregunta que ens ha portat a la Societat Municipal Aigües de Moià. El seu gerent, Jaume Valldeoriola, ens atén diligent i posa a la disposició de LA TOSCA totes les dades que demanem i les explicacions que facin falta i, mentre mirem gràfics i taules a l'ordinador, anem comprovant la complexitat en la gestió de l'aigua. Ofereix, mentre parlem, una primícia als lectors de LA TOSCA: a

partir d'aquest estiu posaran en funcionament una nova pàgina web que permetrà als particulars fer gestions sobre els seus contractes, a més de poder consultar des de casa les dades que estem valorant.

La captació i distribució de l'aigua a Moià es divideix en cinc zones. Estan interconnectades, però funcionen de forma autònoma en situacions de normalitat. Cadascuna té els seus propis pous de captació i de dipòsits. Aquestes àrees

són: Moià nucli, Montví, Montbrú, Perers i la Monjoia. L'extensió de canonades i, sobretot, del consum és molt diferent d'una zona a l'altra. La del nucli de Moià és la principal. El control de l'aigua, tant pel que fa a la cloració com a les anàlisis a què està sotmesa, està perfectament regulat, en aplicació d'un decret de l'any 2003. Repassant el calendari amb en Jaume, comprovem com aquest 2013 es faran un total de vint-i-nou anàlisis, ja que les proves s'efectuen de manera autònoma en cadascuna de les zones esmentades.

I quines són les característiques de l'aigua potable de Moià? La principal, sabuda per tots, és la seva duresa. L'aigua de Moià té molta calç, fet que no ajuda, precisament, a allargar la vida útil de les rentadores. Però en les anàlisis aquest paràmetre no es considera relevant per a la salut. De totes les variables que es controlen, el principal risc és l'acumulació de nitrats procedents de l'abocament de purins. Fins ara, mai cap anàlisi de cap de les cinc zones no ha mostrat un valor que no estigués en els índexs que es consideren normals. De les cinc zones, en alguna ocasió Montví ha presentat valors més elevats que les altres. Els resultats han estat sempre en paràmetres del que es considera la normalitat. Mirant l'evolució en el temps, tampoc no s'observa que els valors de nitrats es vagin acumulant a mesura que passa el temps. La seva concentració depèn de diversos factors, entre ells els meteorològics.

El Moianès és un altiplà, estem a la capçalera de les rieres i no podem pas pensar en grans embassaments per a proveir-nos d'aigua. La nostra aigua és de deu i vetllar per la qualitat dels nostres aqüífers és bàsic. És per això que el consell d'administració de l'empresa, comenta en Jaume, va demanar també a l'ajuntament que Moià es posicionés contra el *fracking* (tema del qual s'informava en el darrer número de LA TOSCA). El fet que fins ara la qualitat de l'aigua potable hagi estat la correcta no garanteix pas que ho sigui per sempre més. És més, els nostres aqüífers podrien contaminar-se en zones allunyades de l'altiplà i no tenim, doncs, un control absolut del tema.

Parlem també de la qualitat de l'aigua de les fonts i de les rieres, una qüestió que escapa a les competències de la Societat Municipal. Les anàlisis que temps enrere feia l'Agència Catalana de l'Aigua, i que amb la crisi han minvat, mostraven que la majoria de les fonts tenien una aigua de força qualitat, a excepció d'algunes fonts que es van senyalitzar advertint del perill de beure'n. També comentem el darrer episodi d'escumes aparegut al riu Calders, que mostra que cal estar alerta.

Ens en podem despreocupar? «Com a societat cal estar en vetlla per l'aigua», comenta en Jaume. A les cases, en canvi, amb les dades de les anàlisis de l'aigua de Moià, sabem que, de moment, disposem d'aigua abundant i de qualitat.

Contrapunts

Sebastià de Marfà

Tricentenari

El dia 27 d'abril el president de la Generalitat, Artur Mas, presentà en un acte institucional l'inici dels actes commemoratius dels tres-cents anys de l'Onze de Setembre de 1714 —el que a partir d'ara es coneix com a «Tricentenari»—. Fou un acte que comptà amb la presència, amb intervenció inclosa, de l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras. Paral·lelament, la casa natal del darrer conseller en cap, Rafel Casanova, veu reduïts els seus horaris d'obertura per culpa de la crisi econòmica municipal i catalana. Esperem que formar part de la «Ruta 1714» contribueixi a obtenir recursos per al nostre patrimoni cultural i museístic. No hem d'oblidar que també és una font important de dinamització econòmica.

Treballar per a la societat

Amb quinze dies de diferència s'han produït dos esdeveniments de caràcter social. El dia 18 de maig la Creu Roja al Moianès va celebrar els seus primers cent anys d'existència. Dues setmanes des-

prés, el dia 1 de juny, Ramon Soler i Vila va rebre el nomenament de Fill Adoptiu de Moià per la seva tasca a favor dels drets humans i dels col·lectius més desfavorits (essent un dels impulsors de la Llar dels Avets i de Moianès Solidari). Crec que són dues bones notícies, que ens han de fer tenir confiança en el nostre futur.

1714 X 2014

A prop de dos papes

Tenim entre nosaltres un moianès que ha estat molt a prop de dos sant pares. I no tan sols per exercir el ministeri sacerdotal. Ens referim a Josep Ruaix, el qual, després d'haver passat a la nostra llengua un

volum del retirat papa Benet XVI (signat també com a Joseph Ratzinger), acaba de realitzar la traducció al català d'una obra del nou papa Francesc (escrit quan aquest era arquebisbe de Buenos Aires i s'anomenava Jorge Mario Bergoglio). A més també ha estat traductor de cardenals tan distingits com Carlo Maria Martini (que fou arquebisbe de Milà) i Gianfranco Ravasi (president del Pontifici Consell per a la Cultura). Poca gent pot dir el mateix!

CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ

Dr. Carme Miralles Garcia
M. de Castellnou, 11 - 08190, MOIÀ - BARCELONA

TRATAMENTS DE PODOLOGIA I NERVIOSITÀ

Puça Fribre, 4, 2n. 2a
Tel. 93 826 9155 - 091116 1600

Plens de l'Ajuntament de Moià

Ple del 27 de desembre del 2012

- S'aproven amb caràcter definitiu els comptes generals de l'Ajuntament de Moià dels exercicis 2010 i 2011.

- S'aprova l'amortització dels bons de titularitat municipal emesos per l'Empresa Mixta del Servei d'Aigua Potable de Moià els anys 1965 i 1973, corresponents a cinquanta-cinc bonistes i un deute viu de 35.140'66 euros.

- S'aprova la dissolució del Patronat Local de l'Habitatge de Moià, l'Organisme Autònom Local dels Serveis Municipals de Radiodifusió i Televisió de Moià i la Lliga Defensa de l'Arbre Fruiter.

- Modificacions en el cartipàs: tinents d'alcalde (2n, Joan Capdevila; 3r, Maurici Santaegúènia; 4t, Montserrat Ferrer); Hisenda: M. Santaegúènia; Cultura, Festes i Tradicions i Via Pública: J. Capdevila; Benestar Social i Ciutadania i Consum: Glòria Mascaró; Participació Ciutadana: M. Ferrer; Medi Ambient: Albert Clusella; Civisme: Dionís Guiteras.

- Es deixa sense efecte la delegació a favor de la Junta de Govern de les atribucions pròpies de l'alcaldia referents a contractacions i concessions inferiors a 6.010.121,04 euros i a l'atorgament de llicències urbanístiques i d'activitats. Entesa per Moià i Convergència i Unió s'hi mostren contraris.

Ple del 24 de gener del 2013

- S'aprova el pressupost general per a l'exercici 2013 amb el vot en contra d'Entesa per Moià.

- S'aprova el Catàleg de llocs de treball de l'Ajuntament de Moià, amb el vot en contra d'Entesa per Moià.

- S'aproven les indemnitzacions als càrrecs electes: Albert Clusella, amb dedicació del 50% (després que l'alcalde hagi estat elegit diputat), percebrà 11.900 euros anuals. Els altres membres de la corporació rebran per assistència al Ple 100 euros, a la Junta de Govern, 75, i a comissions informatives, 50. L'alcalde renuncia a la indemnització per les funcions d'alcaldia.

- S'aprova acceptar la subvenció del Departament d'Ensenyament per al sosteniment dels centres educatius de primer cicle d'educació infantil de titularitat municipal per al curs 2011-2012, per un import de 1.300 euros per alumne i curs.

- S'aprova la moció en defensa del model d'escola catalana presentada per Convergència i Unió.

- S'aprova l'ordenança reguladora d'obres de Moià.

- Entesa per Moià presenta una moció per al refinançament del deute municipal, que no és aprovada.

Ple del 7 de març del 2013

- S'aproven les actes de delimitació entre els municipis d'Avinyó, Castellterçol, l'Estany i Santa Maria d'Oló.

- S'aprova derogar l'ordenança reguladora del Registre municipal de les unions estables de parella.

- S'aprova la proposta de Convergència i Unió d'adhesió a la declaració de sobirania i el dret a decidir del poble de Catalunya.

- S'aprova declarar el terme municipal de Moià zona lliure de *fracking*.

- S'aprova proposar a la Comissió de Preus de Catalunya les tarifes de prestació de servei d'aigua, amb l'abstenció d'Entesa per Moià.

ACTES I ESDEVENIMENTS

Ramon Soler i Vila, Fill Adoptiu de Moià

J. Clarà, R. Crespiera, E. Permanyer

El dissabte 1 de juny va tenir lloc a l'Auditori de Sant Josep l'acte de nomenament de Ramon Soler i Vila (Barcelona, 1920) com a Fill Adoptiu de la vila de Moià.

Ramon Soler és descendent d'una llarga nissaga moianesa i ha estat vinculat a Moià al llarg de la seva vida. Ha estat un ferm activista social, lluitador pels drets humans i pels més desfavorits.

Des de molt petit passava els estius a la seva casa familiar de Moià. A setze anys, amb motiu de la guerra civil, la seva família va fixar la seva residència al poble. És aleshores quan, davant la manca de mestres provocada per la guerra, li demanen que es faci càrrec de l'ensenyament d'un grup de nois moianesos, tasca que va portar a terme fins a la seva mobilització al front.

Els anys de la postguerra va continuar passant els estius a Moià i participant activament en la vida moianesa. Casat amb Carme Casas i Bayer, pare d'onze fills i avi de trenta-un néts, després de la seva jubilació va compartir la seva estada entre Moià i Barcelona fins que, uns anys després, va fixar la seva residència a Moià.

Membre de diverses entitats lligades a la vila de Gràcia, com els Lluïsos o l'Associació de Veïns, com a representant de les entitats de Gràcia va col·laborar en l'Assemblea de Catalunya i va participar en la Marxa per a la Llibertat. Amb l'oenagé Justícia i Pau intervingué, durant els anys 1982 i 1983, en la campanya estatal en defensa del 0'7% del PIB a favor del desenvolupament, en el marc de la qual va realitzar diversos viatges per tot Espanya per a impulsar grups de promoció de la campanya. L'any 1984 va passar a formar part de la junta de l'entitat, de la qual va ser membre actiu fins a l'any 1991. Tingué

Ramon Soler (fot. família Soler-Casas)

una participació destacada els anys 1988 i 1989 en la creació d'una xarxa d'entitats de Barcelona dedicada a l'atenció als col·lectius més vulnerables del nostre Quart Món. Per tot plegat l'any 1991 se li va concedir el *Premi Horta-Guinardó a la promoció de la vida associativa i a la participació ciutadana* com a reconeixement a la feina feta al districte.

Activisme a Moià

En l'àmbit concret de la vila de Moià, a part de la seva intervenció com a mestre durant la guerra, la seva vinculació va continuar tant amb activitats de difusió de la nostra comarca (com en l'article sobre la comarca del Moianès publicat l'any 1950 en el butlletí núm. 9 de la Secció de Muntanya del Centre Excursionista de Catalunya), aconsellant itineraris per la comarca i cantant-ne les excel·lències als excursionistes perquè s'hi acostessin, o amb la dinamització de la vida estiuenca de la placeta de Sant Sebastià i rodalies amb l'organització de jocs multitudinaris, caminades que acabaven en fontades de pa i xocolata, banys a les rieres —l'anada als Bullidors de la Crespiera era la cita obligada de cada estiu—, representacions teatrals que es preparaven durant les tardes i que just abans de l'inici del curs es presentaven a tots els infants de la vila dins el festival de cançons i jocs preparats pel Ramon i la Carme. Tot plegat, formant el jovent que s'hi aplegava en la participació i la col·laboració i fent que els estius d'aquells anys cinquanta i seixanta fossin diferents per a molts dels infants de la Placeta.

En l'àmbit associatiu moianès, va col·laborar amb les activitats del Casal (xerrades, concerts...), amb les ballades de sardanes en moments complicats, difonent la Nova Cançó o propiciant les celebracions de l'Onze de Setembre quan era prohibit i es feien ofrenes florals de manera clan-

destina al peu del pedestal on encara no s'havia retornat l'estàtua del Rafelet.

Però pel que molts moianesos el coneixen i reconeixen és per l'esforç i la feina feta quan va acollir els estius dels anys 1977 al 1980 un grup de disminuïts psíquics de la Comunitat de l'Arca de França. La presència a Moià d'aquest nois i noies va fer veure d'una altra manera aquests ciutadans. La consolidació d'aquesta presència va propiciar la formació de l'Associació «El Rusc» i la construcció del primer taller ocupacional per a disminuïts psíquics, el precedent de l'actual Taller de l'Arc de Sant Martí, amb la donació d'un terreny de la seva propietat, permutat amb un altre de l'ajuntament, i va gestionar activament la subvenció de la Generalitat que va permetre la seva realització. Fins a l'any 1995 va ser membre actiu de la junta de l'entitat. En una entrevista concedida a Joan Riera i publicada en LA TOSCA de febrer-març del 2003 s'hi referia amb les següents paraules:

— *El compromís cristià amb els marginats el vaig centrar en els disminuïts, a partir d'un reflexió que vam fer a Taizé l'any 1977, en ocasió dels vint-i-cinc anys de matrimoni. Van venir i vam acollir a Moià disminuïts francesos de la Comunitat de l'Arca i, a partir d'aquí, convençut del compromís, vaig ajudar a la creació dels Avets —juntament amb la Rosa Puigarnau—, amb la col·laboració personal i amb l'aportació d'un terreny que, permutat amb l'Ajuntament, va permetre de construir un bon taller per als disminuïts, gràcies també al treballat ajut aconseguit de la Generalitat. [...]*

— *No teníem diners i per això vam fer una sèrie de gestions amb el conseller de Benestar Social, que llavors era el senyor Antoni Comas. Amb l'alcalde de Moià vam anar a trobar-lo i li férem molta pressió. Li vam dir que disposàvem d'un terreny, però que no teníem diners per a aixecar el taller. Ell ens va dir que veníem en un bon*

moment, perquè aquell any tenien diners per a fer justament coses d'aquestes, i ens va concedir vint milions de pessetes. Això va servir per a fer una part de l'obra. Al cap d'un quant temps hi vam tornar i li vam dir que havíem fet bastant, però que el taller no es podia acabar, i aleshores ens van ampliar l'ajut amb vint-i-un milions més. [...]

L'any 1999, en col·laboració amb grups de joves que feien campanyes concretes per al Tercer Món, va impulsar la fundació de Moianès Solidari, entitat de la qual va ser el primer president.

— [...] La [meva filla] Muntsa formava part d'un grup de gent molt jove d'aquí Moià que havien anat a fer una estada a través del Setem a Amèrica, a l'Àfrica i a les Filipines durant un mes de les seves vacances. Davant les dificultats que representava la pertinença al Setem de cara a l'economia i el finançament, vaig proposar de legalitzar una entitat que fos a nivell comarcal, i així ho vam fer. D'aquesta manera va començar el Moianès Solidari [...].

I plantejava en l'entrevista de fa deu anys: *Ara tenim un doble problema: el d'aquests països que estan tan malament i el problema de la vinguda d'immigrants aquí a Moià, ja que cada vegada n'hi ha*

més que vénen, moltes vegades amb les mans a la butxaca, i s'ha de procurar que siguin acollits com ens agradaria ser-ho nosaltres si ens trobéssim en unes circumstàncies semblants.

Ramon Soler, avui

En l'actualitat, la fràgil salut d'en Ramon Soler no li permet d'atendre una entrevista. LA TOSCA, però, ha pogut parlar amb ell uns dies abans de l'acte del seu nomenament com a Fill Adoptiu de la vila per traslladar-li un parell de preguntes, respostes amb brevetat però de manera ben clara.

Amic Ramon, quina reacció li mereix la distinció que acaba de rebre?: *És un acte que recullo amb agraïment, amistat i estímul.*

I vostè, que sempre s'ha preocupat per les qüestions socials, com veu la situació actual de Moià?: *La veig amb preocupació, però també amb esperança, malgrat la situació econòmica.*

Des de les pàgines de LA TOSCA ens unim al reconeixement que ha fet l'Ajuntament de Moià a Ramon Soler i Vila, a petició de l'Associació «El Rusc» i de Moianès Solidari.

Ramon Soler amb el Jordi dels Avets (fot. Com. Els Avets)

Centenari de la Creu Roja moianesa

Jaume Clarà

Logotip dibuixat per Picanyol

El dissabte 18 de maig, coincidint dia per dia amb l'efemèride, es va celebrar el centenari de la Creu Roja al Moianès. No passa gaire sovint que una entitat arribi a aquesta venerable edat. I, per aquest motiu, es va voler commemorar de manera solemne.

Durant tot el matí, el local de la Creu Roja oferí una jornada de portes obertes i una exposició de fotografies i altre material que repassava els cent anys de servei a la població. A partir de 2/4 de 12, al parc municipal tingué lloc una exhibició conjunta de l'ERIE (Equip de Resposta Immediata en Emergències) de recerca i rastreig amb gossos i del grup de socors i emergències de la Creu Roja al Moianès.

L'acte institucional tingué lloc a Les Faixes, a dos quarts d'una del migdia. Presentà l'acte Agnès Salvador, voluntària i membre de la junta de l'entitat, i hi intervingueren el seu president, Ramon Forcada; el president provincial de la Creu Roja, Josep Quitet, i l'alcalde Moià, Dionís Guiteras, que clogué l'acte agraint el lliurament a l'Ajuntament de Mojà (en

representació dels ajuntaments del Moianès, tots presents a l'acte, excepte els de Granera i Oló) de la medalla d'argent de la Creu Roja.

Durant l'acte es lliuraren uns diplomes de reconeixement a la quinzena de persones que feia més de cinquanta anys que eren socis de l'entitat (entre elles, el rebé, a títol pòstum, M. Dolors Pomier, filla del fundador, Joan Pomier, traspassada tot just deu dies abans de la festa del centenari). També reberen distincions Anna Serra, membre de la junta des de fa trenta anys; Agnès Salvador, per la feina d'organització de les activitats del centenari, i els deu ajuntaments del Moianès.

Reptes de la Creu Roja

És innegable que la fundació de la Creu Roja l'any 1913 va ser un factor de millora i dinamització per a Mojà i el Moianès, posat a prova només cinc anys després durant l'epidèmia del grip. Les ambulàncies amb què, a partir de la postguerra, es dotà contribuïren a millorar la qualitat de vida de la població. Durant una centúria, la Creu Roja ha sabut demostrar el seu dinamisme i la capacitat d'adaptació als canvis de la societat.

En la darrera dècada ha hagut de fer front, potser, a un dels principals reptes, des que a principis de la dècada del 2000 va perdre la gestió del transport sanitari, una de les activitats que visualitzaven més la seva presència. Des d'aleshores, l'entitat moianesenca, que compta amb 33 voluntaris i 384 socis, ha adaptat els seus objectius. En paraules de Ramon Forcada a LA TOSCA: «Amb la crisi actual, no solament la Creu Roja de Mojà, sinó tota institució, tenim l'obligació d'ajudar les persones més desfavorides. En

Exercicis d'intervencions d'emergència al parc municipal (fot. Guillem Salvador)

aquest sentit, per exemple, a Moià tenim uns *kits* de menjar per a la gent gran amb problemes econòmics; aquests *kits* cobreixen en aquests moments les necessitats mensuals de cinc persones. La nostra feina és vetllar per veure les necessitats que hi ha.»

La Creu Roja compta amb diverses ambulàncies, que s'utilitzen per a serveis preventius (socials, culturals o esportius) i en casos puntuals d'emergències greus. Com recalca Forcada, «la Creu Roja és una; així, per exemple, quan fa tres o qua-

tre anys va desaparèixer un avi d'una de les residències de Moià, vàrem demanar el servei dels gossos, que van olorar el llit i les pertinences del desaparegut i, poc després, el van trobar a darrere dels Escolapis».

I, preguntat pels reptes de futur, el president de la Creu Roja al Moianès conclou que, «tenint en compte la crisi, hem de treballar molt per ajudar les persones. Però, com es va poder veure el dia del centenari, tenim molts joves disposats a col·laborar. Això és l'important».

Presència moianesenca en l'acte de Les Faixes (fot. Guillem Salvador)

Nit de Glamur

Mercè Bigorra

La pluja generosa d'abril va fer una curta treva a la vesprada del dia 26 i va permetre la realització de la segona edició de la Nit de Glamur.

Per segona vegada l'ABIC de Moià va organitzar un dels actes més exitosos del nostre calendari, en què més de seixanta entitats, entre establiments comercials, concessionaris de cotxes i restaurants de Moià, van oferir al poble tot l'esforç per transformar el centre urbà en un gran apador.

Les propostes van ser molt variades: degustacions, música en directe, aparadors guarnits, botigues que oferien els seus millors productes o bé que es transformaven en petites galeries d'art. En poca estona, el centre del poble va esdevenir un veritable bulevard glamurós i molt transitat.

A l'avinguda de la Vila, amb catifa vermella, els cotxes antics i moderns compartien espai amb grups de joves músics, degustacions i hostesses que oferien informació als vianants.

Des de la plaça del Colom fins a la plaça Major, els carrers estaven coberts amb dossers de roba blanca i amb globus blancs i grocs penjats arreu. Els comerços ens oferien els seus aparadors guarnits amb gust i elegància, compartint espai amb degustacions variades. Alguns aparadors ben atrevits, amb imatges insòlites com uns pollastres vestits de gala, uns pernills asseguts en confortables seients fent d'observadors del que passava, i una peixateria convertida en sala d'exposició de quadres.

El carrer de Sant Antoni lluïa un vestit confeccionat de flors naturals que suscitava tota classe d'elogis. Al davant, un estudi fotogràfic permetia immortalitzar el moment amb barrets i garlandes; més

amunt, un jardinet de margarides i, un cop a la plaça, una núvia amb vel semblava dirigir-se cap a l'església.

L'església de Santa Maria tenia les portes obertes que convidaven a entrar; a dins podíem contemplar la minuciosa maqueta de l'església i el campanar, obra de Josep Fonts, i els misteris de Setmana Santa, al so d'un concert d'orgue a mans de joves intèrprets. El Museu també ofería portes obertes, amb visites guiades i música en viu.

El glamur es feia patent al carrer de les Joies, amb el cel cobert de paraigües oberts de color blanc, convertits en una volta sota la qual es podia gaudir de bones degustacions, amb taules i espais còmodes per a descansar de tant brogit.

La nit del poble

Va ser la nit del glamur, però també va ser la nit del poble: els carrers centrícs es van omplir de gom a gom, la gent estava contenta i admirada de la capacitat d'organització i transformació del centre urbà, fent honor al poeta i cantant que ens diu que «qualsevol nit pot sortir el sol». Unes senyores, admirades del que veien, digueren: «I ara, per què no ve la televisió? No tot són desgràcies, a Moià; també tenim moltes coses bones!»

Pels voltants de les onze, la pluja va fer acte de presència, lenta però persistent, i va obligar a recollir les parades dels carrers de manera que el final de l'activitat va ser una mica precipitat. Tot i això, un bon fi de festa al Tosca va permetre de continuar la festa amb brindis, sorteigs i amb cares de satisfacció de la feina ben feta per part de tots els participants.

Enhorabona a l'ABIC per tan bona iniciativa.

El carrer de les Joies ornat amb paraigües i detalls de diversos aparadors (fot. M. Bigorra)

V Trobada de Seat 600 de Moià

Xavier Cirera, M. Àngels Morera

El diumenge 12 de maig es va fer la V Trobada de Seat 600 de Moià. Feia goig de veure els quaranta-cinc cotxes de «museu» aparcats a la plaça del Moianès i carrers adjacents.

Després d'un bon esmorzar de forquilla al Restaurant del Moianès, cap a 2/4 d'11 vàrem enfilem l'avinguda de la Vila per anar en direcció a l'Estany, Santa Eulàlia de Riuprimer i Vic.

El nostre destí era Sant Quirze de Besora, on la família Bosch ja ens esperava per a començar la visita a les seves destil·leries, on fan especialment ratafia però també altres licors (licor de Núria o l'aiguanaf), i tot elaborat amb productes naturals; els fan reposar en bótes de roure i tots els treballs es fan manualment al llarg del procés, per conservar, d'aquesta manera, el mateix sistema de producció tradicional que s'utilitzava en els seus inicis (1892). En Faustí ens va explicar molt bé tot el procediment d'aquest licor tan nostrat, que vàrem degustar tot fent una suca-mulla amb carquinyolis de Vidrà. Deliciós!

Ben «perfumats» per la flaire de les herbes de la ratafia, tornem a agafar els nostres «siscentons» en direcció al Cobert de Puigcerçòs, al terme de Borredà, passant pel collet de Sant Agustí i travessant el bonic poble d'Alpens. Després d'un excel·lent àpat de productes de la terra vàrem obsequiar els participants amb un petit lot de productes del Moianès, gràcies a la col·laboració de Pastes La Moianesa i Les Delícies del Moianès.

El dia va ser esplèndid. Això ens va fer gaudir encara més del paisatge tan magnífic que vàrem poder contemplar: el del Moianès, Osona, el Lluçanès i una miqueta de Berguedà, una bona part de la Catalunya Vella, que tan a prop tenim i a vegades tan poc coneixem.

L'esperit de les trobades és lluir els nostres cotxets i, sobretot, passar-nos-ho molt bé. També aprofitar el recorregut per a conèixer el nostre país

Però el millor de tot plegat van ser *els participants*. Quin ambient tan meravellós de companyonia i germanor! Gràcies a tothom per fer-ho possible i fins l'any vinent!

Concentració de 600 a la plaça del Moianès (fot. M.À. Morera)

Sant Jordi : roses + llibres + estelades

Elvira Permanyer

De nou Sant Jordi, de llibres nous, de músiques noves, de roses vermelles i també d'estelades a molts balcons. A casa nostra, a Moià, també. Uns dies abans, els llibres omplien els aparadors de les llibreries: autors novells i vells compartien espai i el cap de setmana abans del 23 també sortien al carrer per ser fullejats, remenats, escollits i finalment comprats per oferir-los a l'amic, a l'amant, als companys...

Aquest any quatre autors moianesos compartien espai al carrer, tot signant els seus últims llibres publicats: en **Picanyol** presentava la seva última novetat, la vida il·lustrada en versió còmic de *Sant Ignasi de Loiola*, recentment de moda arran de l'elecció del nou Papa de Roma, a més dels llibres ja coneguts sobre sant Francesc i santa Clara i la Bíblia en còmic, o l'entranyable *Ot el bruixot*. L'autora **Alegria Julià**, moianesa d'adopció, escriptora de llibres per a joves i infants, signava el seu darrer *Contalles i rialles d'arreu del món* i el sempre aclamat *Un romà del segle XX*, que ja va per a la novena edició. **Clara Solà** signà exemplars del seu últim

poemari *Fins a l'últim alè*, que ens apropa a l'amor i al dol, en referència al traspàs del seu company i espòs Manuel Vicente. I, finalment, l'historiador **Jaume Clarà** signava el llibre de recent presentació *La Setmana Santa a Moià: notícies històriques i elements tradicionals*.

El mateix dia de Sant Jordi, les típiques parades de roses a la Baixada del Mestre posaven la nota de color i conformaven la combinació perfecta de la diada: llibres i roses.

Però aquest any una nova imatge acompanyava la diada del 23 d'abril i la feia encara més lluïda: la nombrosa presència de banderes estelades als balcons de les cases moianeses. Aquesta presència s'havia iniciat amb la parada de la secció local de l'Assemblea Nacional Catalana el cap de setmana anterior, fomentant i engrescant la gent moianesa perquè aquesta presència fos com més majoritària millor i així participar en la campanya *Per Sant Jordi, el llibre, la rosa i l'estelada al balcó*, auspiciada per Òmnium Cultural, l'ANC i tretze entitats més.

Picanyol, J. Clarà, A. Julià i C. Solà en la parada de llibres (fot. E. Permanyer)

LES ENTITATS INFORMEN

ADMM - MoiàDeute

Qui dia passa, any empeny. Amb un altre refrany no podríem descriure millor la situació que patim al poble de Moià. També s'ha de dir que, gràcies a la seva rica i frondosa activitat social i cultural quotidiana, el poble dissimula molt bé el que realment hi ha al darrere: un deute descomunal.

Cal destacar i recomanar articles que han sorgit en anteriors números de LA TOSCA, on s'exposa de forma molt entenedora la nostra situació. Recomanem especialment els de Josep Font i Albert Lozano, així com els editorials de les dues últimes edicions.

Com ja hem expressat en diverses ocasions, el deute de l'ajuntament és l'epicentre del que ens ocupa com a asso-

ciació. Això vol dir conèixer la naturalesa d'aquest deute: com s'ha generat?, com ens afecta?, qui se'n beneficia?, què es pot fer per revertir-lo? Aquestes serien algunes preguntes que descriuriem la nostra activitat. Volem informar-nos i informar, i totes les accions que fem estan encara- des sempre en aquesta mateixa direcció.

El passat 17 d'abril, per segona vegada es van suspendre al jutjats de Manresa les declaracions dels testimonis que estàvem citats. Al nostre blog podeu trobar informació ampliada al respecte. Però el fet, i en resum, és que el retorn de la jutgessa titular va permetre iniciar el procés amb les garanties necessàries, ja que el procediment iniciat pel jutge suplent que ocupava la plaça no era del tot correcte i

ens podia portar a una nul·litat del procés en el futur.

És important que diferenciem el procediment iniciat per la Sindicatura de Comptes («Tribunal de Cuentas»), del que vàrem iniciar nosaltres a finals del 2012 als jutjats de Manresa. De moment, aquests dos procediments només comparteixen aquelles presumptes irregularitats relacionades amb l'empresa pública MoiàFutur.

La Sindicatura investiga possibles irregularitats administratives relacionades també amb altres temes exposats extensament en el número anterior de LA TOSCA (camp de gespa, dietes...). Per contra,

en la nostra denúncia, a part de MoiàFutur, demanem que s'investiguin els expedients relacionats amb ANCO i RENAY de l'última legislatura de Josep Montràs, per presumptes adjudicacions irregulars i obres amb uns costos sobredimensionats (aquest tema no s'està investigant en el «Tribunal de Cuentas»).

Tot el que estem fent, i especialment els honoraris dels advocats, costa bastants diners. Ens falta pagar la meitat dels honoraris que hem d'anar aportant els pròxims mesos. D'aquí la importància que té la implicació de tothom. Els èxits que puguem obtenir com a associació són èxits que obtenim com a poble.

Amb l'objectiu de respondre les preguntes que plantejàvem a l'inici i per a conèixer la naturalesa del deute, estem preparant material gràfic per a poder fer una exposició clara desgranant detalls i detallets d'aquest deute descomunal. Estem pensant a fer-ne una presentació a principis o mitjans de juny, segurament amb uns convidats molt especials i una ruta del deute, una visita guiada per alguns dels punts més catastròfics del nostre municipi amb la doble finalitat d'aug-

mentar els nostres coneixements específics i al mateix temps poder-ho compartir amb tots aquells que estiguen interessant a conèixer números, detalls i històries que hi ha darrere de cada, diguem-ne, forat negre de la nostra vila.

Esperem el teu suport econòmic, material, energètic o moral, perquè tot suma!

Per a més informació: moiadeute.blogspot.com i moiadeute@gmail.com. També som al Facebook (Moià Deute) i al Twitter (@MoiàDeute #etrepresenta).

Estelada a la costa de la Creu

Marc Capdevila i Riu. Coordinador d'ANC-Moià

El diumenge 21 d'abril, la secció local de l'Assemblea Nacional Catalana a Moià vam hissar de nou una bandera estelada a la costa de la Creu, prenent el relleu d'un grup de joves que la hi havien posada dos anys enrere.

A les sis de la tarda, davant un centenar de persones, va començar l'acte: primer hi va haver uns breus parlaments per part de membres de la junta, seguidament s'hissà l'estelada mentre tothom cantava «Els segadors», i es va finalitzar amb el repartiment de coca i xocolata per a tothom.

En les dues intervencions es va destacar el paper simbòlic de l'estelada al capdamunt de la costa que corona la nostra vila. També es va fer referència a la importància del moment que estem vivint, en què, per una banda, tenim el govern d'Espanya que aprofita cada oportunitat per a collar-nos una mica més en tots els àmbits (econòmics, culturals...) i, per l'altra banda, trobem un poble que ha perdut la por, que fa temps que ha dit prou i que camina amb pas ferm cap a l'assoliment de la llibertat.

Som-hi!

Hissant l'estelada (fot. ANC-Moià)

Aula d'Estudis Xavier Riu, l'A1LA

Aula d'Estudis Xavier Riu, l'A1LA, és un centre docent nascut el març del 2013 a la plaça de Sant Sebastià de Moià. Consta de dues aules amb capacitats respectives de cinc i set alumnes, dotades del material necessari per a impartir classes d'una forma eficient, i un ampli espai de recepció. L'empresa està especialitzada en classes de *reforç escolar* des de darrers cursos de primària fins a primers cursos d'universitat, així com en la preparació d'exàmens oficials, com són graduat en ESO, accés a *cicles formatius* tant *mitjans* com *superiors* i accés a la *universitat*, tant mitjançant la *selectivitat* com amb l'examen per a *majors de vint-i-cinc-anys*.

S'ofereixen classes al nostre local i classes particulars a domicili, principalment a les comarques del Bages, Vallès i Osona; a elecció de l'alumne, les classes poden ser particulars o en grups reduïts, de màxim set persones. També es preparen cursos a mida, tant sol·licitats per clients particulars com per empreses i institucions. També s'ofereix la possibilitat de fer servir el local com a aula d'estudis, amb tutoria

del nostre professorat, així com les tutories *online* via *e-mail*, per a la gent que prefereix estudiar pel seu compte a casa assessorada remotament per un professional.

El promotor de l'aula, Xavier Riu, té titulació en Enginyeria Química i Gestió d'Empreses per l'IQS, així com una llarga experiència docent en diversos centres a Barcelona i Manresa, en els quals s'ha encarregat de les assignatures científiques i tècniques; ell mateix s'encarrega de realitzar les classes d'aquestes disciplines; per a les altres assignatures, el centre compta amb col·laboradors experts.

Aula d'Estudis Xavier Riu, l'A1LA, té com a objectiu i principal raó de ser dotar Moià i la comarca del Moianès d'uns ensenyaments de qualitat, sempre procurant que els alumnes millorin el seu nivell i els seus coneixements, amb l'objectiu de treure millor rendiment escolar o professional, així com superar els seus reptes formatius i aconseguir els seus objectius. L'A1LA sempre està oberta a adaptar-se a les necessitats formatives dels seus alumnes.

L'A1LA, a la plaça de Sant Sebastià

El despertar de les activitats!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

Esperant la vinguda del bon temps, el propassat 16 de març vam celebrar la popular xatonada. És una diada que cada any esperem amb molta il·lusió. Degustem un xató boníssim i els membres de la junta couen carn a la brasa per als nostres residents.

Amb motiu de la Setmana Santa, vam preparar els rams de llozer i el diumenge de Pasqua vam gaudir de la cantada de caramelles, que cada any ens interpreten els nois i noies de l'Escola Pia.

El 16 d'abril vam anar d'excursió a Montserrat. Vam aprofitar el temps: missa conventual, cantada de l'escolania, veneració de la Moreneta, un bon dinar, compres, etc. Va ser una excursió magnífica. Estem molt contents i ja tenim moltes ganes de repetir-la!

El 23 abril, diada de Sant Jordi, ens vam guarnir amb unes flors de cinta que algunes residents del centre van elaborar. A les 10 van venir els *garrofins* de l'Escola Josep Orriols i un grup de joves de l'institut que ens van representar una bonica versió de la llegenda de sant Jordi.

Després vam passejar pel poble, per poder gaudir dels espais de lectura al carrer i de les parades de llibres i roses. A migdia vam fer un petit refrigeri i els membres de la junta ens van regalar una rosa a tots els residents i a tots els treballadors i treballadores. A la tarda vam fer un recital poètic amb la col·laboració dels residents com a protagonistes, treballadores i la Sra. Teresa Codina.

El mes d'abril també hem rebut una visita molt especial. Durant uns dies els alumnes de la classe de P-4 de l'Escola Josep Orriols ens han vingut a veure. Hem cantat i jugat junts. Fins i tot ens van representar una versió molt divertida dels «Tres porquets». Esperem que sigui l'inici de molts intercanvis. A l'Hospital-Residència valorem molt positivament la col·laboració i l'intercanvi intergeneracional que tenim amb les escoles i els infants del poble de Moià.

Aprofitem l'ocasió per a donar les gràcies a totes les persones que col·laboren amb l'Hospital-Residència de la Vila de Moià.

Excursió a Montserrat (fot. Hosp.-Resid.)

Sant Jordi 2013 a l'Escola Pia de Moià

Lectura d'un conte a la plaça Major (fot. Esc. Pia)

Coincidint amb la diada de Sant Jordi, els nens i nenes de l'Escola Pia van participar, juntament amb totes les escoles del Moianès, en l'activitat «Llegim al carrer». Les classes de quart a sisè havien preparat a l'escola diversos poemes de Joana Raspall i altres autors i els van recitar en diferents espais del poble. Un cop acabada la seva actuació, anaren a escoltar els alumnes de les altres escoles i de l'institut.

Els nens i nenes d'educació infantil i cicle inicial també van anar a escoltar els

més grans, i els més menuts de la llar d'infants hi van participar anant a escoltar la llegenda de sant Jordi que els va explicar una àvia de l'escola.

Totes les classes van aprofitat el matí assolellat que feia per a fer un volt per les parades de llibres i roses. Un cop tots a l'escola, vam recollir la rosa i el poema que havíem fet i ens els vam emportar cap a casa.

A la tarda els nens i nenes d'educació infantil van preparar-se un berenar especial, tot fent un pastisset de Sant Jordi.

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Biblioteca de Moià

Per celebrar la diada de Sant Jordi, conjuntament amb tots els centres educatius i el Centre de Recursos Pedagògics vam organitzar la jornada *Llegim al carrer*, un dia de lectura al carrer a càrrec dels alumnes de Moià.

Un dels escenaris va ser la placeta de la biblioteca. L'il·lustrador moianès Joan Gómez va fer el cartell especial per a la ocasió, molt encertat. Des d'aquí la nostra enhorabona a en Joan i a tots els lectors que hi han participat.

Els tertulians de la biblioteca continuem discutint i comentant lectures. Per l'abril es va fer club de lectura sobre la novel·la *La passió*, de Jeanette Winterson, i pel maig, sobre la novel·la *Això sembla el paradís*, de John Cheever. Pel juny farem tertúlia amb l'escriptora Flàvia Company, sobre el seu llibre *L'illa de l'última veritat*. Tothom és convidat a venir-hi.

Hem ofert diversos tallers. Per celebrar el Dia Internacional del Llibre Infantil i Juvenil vam alliberar llibres, registrant-los al *bookcrossing*. Pels volts del 23 d'abril vam fer titelles de dit per representar la llegenda de sant Jordi. I a primers de maig vam tenir un taller primaveral de flors de paper.

Durant tot el mes d'abril vam tenir la sort de poder exposar tres obres de l'artista moianès, ara gironí, Joan Vilajoana. En Joan ens va cedir tres grans pintures treballades amb diverses textures de paper i molt de color, suggerint uns entramats molt originals que no han deixat ningú indiferent.

Durant el mes de maig s'ha pogut veure a la biblioteca la mostra de pintura lliure *Despentina't, sigues tu*, realitzada per dones moianeses amb motiu de l'acte que es va fer a Moià el Dia Internacional de la Dona.

Llegim al carrer (fot. Bibl. Moià)

Mostra de llibres-art

Durant tot el mes de maig hem pogut gaudir d'una mostra de llibres-art inspirats en la poesia de Salvador Espriu. *Mirem Espriu* és una proposta de cinc artistes plàstics (Marina Berdalet, Manuela Candini, Montse Ginesta, Eva Figueras i Marian López), el col·lectiu d'artistes *Poètica Còdex* que treballa en la creació de noves aportacions en llibres d'art. Trobareu informació de la proposta en el seu blog <http://poesiaillibres-art.blogspot.com.es/>. Des d'aquí agraïm al Museu de Moià que ens hagi cedit les vitrines.

Emmarcat dins aquesta exposició, el divendres 17 de maig vam tenir dues artistes del col·lectiu *Poètica Còdex*, la il·lustradora i polifacètica Montse Ginesta i l'artista moianesa Eva Figueras, oferint-nos la xerrada *Què és un llibre-art?*, en la qual van explicar els seus orígens, passant pels llibres d'artista i arribant fins als llibres-art actuals. Van acabar fent-nos un itinerari artístic per la mostra *Mirem Espriu*, explicant-nos com va sorgir la idea per a cada llibre-art, de quin poema partien i de quina manera treballa cada artista. Totes les obres exposades eren en homenatge al poeta Salvador Espriu en commemoració del seu centenari.

Mostra de llibres-art (fot. Bibl. Moià)

Museu de Moià

Participació en la Nit de Glamur. El divendres 26 d'abril es va celebrar la segona edició de la *Nit de Glamur a Moià*, organitzada per l'Agrupament de Botiguers i Comerciants de Moià (ABIC Moià). Tot i que la pluja va deslluir una mica la festa, la Nit de Glamur va ser tot un èxit! El Museu de Moià, que per a l'ocasió també es va vestir de gala, va participar-hi amb l'entrada gratuïta a l'equipament i amb visites de 22:30 a 23 h (prèvia concertació), que

van ser amenitzades per una parella de joves que van tocar el piano i el violoncel.

UNDERSAFE de nou a les Coves del Toll. A principis del mes d'abril, les Coves del Toll van estar de nou a l'ull del projecte europeu UNDERSAFE, que ja us vam presentar en el passat número 730, aquest cop amb la intenció de treballar les garanties de seguretat dintre la cavitat amb la instal·lació provisional de sensors sense fils que detecten els petits moviments que hi

pugui haver en sostres i parets de l'interior de la formació càrstica i a més un nou sistema de localització de visitants. Aquest és un dels projectes que el Museu de Moià desenvolupa per garantir la bona conservació de la cova paral·lelament al seu ús turístic.

XII Mercat Escolar de la Prehistòria a Moià. La setmana del 14 al 16 de maig, l'equip de didàctica i difusió del Museu de Moià va estar immers en el XII Mercat Escolar de la Prehistòria, que cada any organitza al Parc Prehistòric de les Coves del Toll. Enguany ha estat la dotzena edició i ha comptat amb gairebé 1.000 escolars que han pogut gaudir de les activitats prehistòriques del Mercat. Malauradament, aquest any, la manca de pressupost no ens ha deixat gaudir del XVI Mercat de la Prehistòria, un acte tan assenyalat en el calendari de difusió del nostre patrimoni. Esperem que aquesta situació sigui només un parèntesi i desitgem poder convidar-vos al Mercat de la Prehistòria de Moià en les futures edicions!

Geoparcs i Mata-Perelló

Setmana dels Geoparcs Europeus. El Geoparc de la Catalunya Central, del qual les Coves del Toll-Moià forma part, ha

celebrat la Setmana dels Geoparcs Europeus, uns dies en els quals tots els geoparcs d'Europa conviden els ciutadans a descobrir el patrimoni geològic mitjançant diverses activitats. En el cas del Geoparc de la Catalunya Central, les jornades s'han celebrat del 23 de maig al 8 de juny en els diferents municipis implicats en el projecte. El Museu de Moià - Coves del Toll ha realitzat les seves activitats el dia 8 de juny.

Mata-Perelló, honoris causa. Josep Maria Mata-Perelló és doctor en geologia per la Universitat de Barcelona i catedràtic de geologia i mineralogia de la UPC. Ha estat director durant vint anys del Museu de Geologia Valentí Masachs de la Universitat Politècnica (Geomuseu), amb el qual continua col·laborant, i ha dirigit el Departament d'Enginyeria Minera i Recursos Naturals de la UPC des del 2006 fins al 2012, quan es va jubilar com a professor. Promotor del Geoparc de la Catalunya Central, també ho ha estat en molts d'altres de la península Ibèrica i de Sud-amèrica. També és president honorífic de la Sociedad Española de Defensa del Patrimonio Geológico y Minero i va ser nomenat per la UNESCO assessor tècnic per a la defensa del Cerro Rico de Potosí (Bolívia).

Mercat Escolar de la Prehistòria (fot. Museu de Moià)

Cinquenes Jornades Solidàries

Desperta Espurnes

Els Desperta Espurnes enguany hem tornat a realitzar, amb una elevada participació, les Jornades Solidàries.

Aquest any com a novetat es va editar un doble CD amb la col·laboració desinteressada de Landry el Rumbero, La Carbas-sa, Roger Canals, Jaume Barri, Jaume Ibars, Alba Marbà, Oriol Barri, Cesk Freixas, Damià Olivella, La Oveja sin Pastor, Gino Diamantini, Mau Boada, Espurnes, Sherpah, Il Xef Malatesta, Txarango, Bonobos, The Sey Sisters, Big Band de Montbau. El CD es va posar a la venda un mes abans de les jornades en els comerços de Moià i Collsuspina i es va vendre també durant les jornades.

Una altra novetat d'aquest any eren els concerts solidaris. El dissabte 4 de maig a Collsuspina, després de tot un dia intens amb tallers i espectacles de gran qualitat artística (Alle alle, Tunqueque i Maise conta-contes, Barrombes, dansa jazz amb Leine i Deiryl i animació infantil amb Jaume Ibars), al local social es van iniciar els concerts d'Oriol Barri, Cesk Freixas i un Gos Robant, que ens van re-

galar quatre hores de música per a tots els públics.

A Moià el dia va ser l'11 de maig i, igual que a Collsuspina, hi va haver una gran programació durant tot el dia (tallers de ceràmica, maquillatge de cara, malabars i actuacions de Kino Tupé i Txec Txubec), finalitzant amb un estel·lar Jaume Barri que va fer ballar petits i grans, i vàrem passar als concerts solidaris a Les Faixes amb Bobobos i Antonio el Remendao i la seva banda.

Volem agrair en primer lloc a tots els artistes i col·laboradors la seva empenta i aportació desinteressada per a fer possible un dia tan gran i ple de llum que té com a objectiu sensibilitzar tothom sobre les diferents dificultats que existeixen lluny de les nostres fronteres, alhora que recaptem diners amb rifes, venda de pastissos, malabars, samarretes i cd's per a col·laborar en dos dels projectes de les dues entitats amb què estem agermanats.

En segon lloc, hem de donar les gràcies també a tota la gent que va venir, tant a Moià com a Collsuspina. Sense vosaltres

Actuació de Jaume Barri (fot. Desp. Espurnes)

res d'això no tindria sentit; gràcies per voler compartir tants somriures i tantes ganes de passar-ho bé en aquests dos dies.

Enguany s'han recaptat 2.242 euros. D'aquests diners, 1.019 euros s'han emprat per al lloguer d'equips de so per als concerts, cartells i difusió, quaranta àpats per als artistes i col·laboradors, tant a Colluspina com a Moià, i l'edició del CD. Per tant, resten 1.223 euros nets per enviar a les dues entitats a parts iguals. Cal afegir que l'associació ha aportat a fons perdut 400 euros per a fer samarretes, comprar les begudes dels concerts i els malabars que es venien durant les jorna-

des. A més, s'han fet vint pastissos per a posar a la venda.

Aquest any al Cafè Solidari, a Colluspina, hi van assistir tres membres de l'Escola Lliure l'Albada d'Arbúcies, i a Moià vam prendre cafè de comerç just amb Carles Requena, gerent de Pallassos sense Fronteres.

La recaptació encara no s'ha tancat. Ens resten 100 cd,s que, si es venen, aportaran 1.000 euros més als 1.223 euros nets de què ja disposem. Volem afegir que els diners arribaran íntegrament al seu destí sense intervenció de cap mena d'intermediaris.

INDRETS

Correus

Agustina Cantó

A casa (en deien cal Soldevila i era al carrer de les Joies) érem corresponsals de premsa. Rebiem els diaris de la ciutat i els repartíem per les llars dels subscriptors.

De joveneta, amb el meu germà, Pere Cantó (e.p.d.), quan el pare tenia altres ocupacions, sortíem pels carrers de la vila amb un bon feix de diaris sota del braç i

els repartíem per les cases. Els portava cada dia el cotxe de línia d'en Sagalés i els deixava amb tota la correspondència a cal Vicenç Roqueta (al carrer de Sant Sebastià), que era el carter d'aleshores. Obríem els paquets i allà mateix deixàvem els de l'Estany, que el carter d'aquesta població venia a recollir amb la correspondència cada dia, generalment a peu.

CLINICA DENTAL

Dr. Marc Pujol Comajoan

ODONTOLOGIA GENERAL-URGÈNCIES
ORTODÒNCIA-IMPLANTS

Plaça Major, 10, 1r. 1a.

Tel. 93 830 06 98

08180 MOIÀ

A cal Vicenç Roqueta hi havia l'oficina de correus; una oficina compartida amb una merceria i on s'enviaven girs postals, certificats i tota cosa relacionada amb la correspondència.

Per altra banda, a Moià, quan arribava l'hivern, sovint ens visitava la neu. No una neu com la que cau ara, generalment amb poc gruix i, si no, les màquines llavaneu passen ràpides per les carreteres i les deixen netes.

En els anys quaranta i cinquanta del segle passat no existia encara aquesta maquinària i el nostre poble es quedava, quan feia una grossa nevada, aïllat, sol, desemparat.

Recordo que el dia 17 de gener de 1946, en acabar la festa de Sant Antoni, va posar-se a nevar durant més de vint-i-quatre hores i deixà a la nostra vila un gruix de quatre pams.

De resultes d'aquesta gran nevada, se n'anà l'electricitat i no podia arribar ni marxar la correspondència. Havent restat així aïllats durant una setmana, les autoritats van fer un pregó ordenant a tots els homes útils que anessin a treure la neu perquè els cotxes de línia poguessin circular i, per tant, tornéssim a estar comunicats.

Doncs bé, llavors van arribar tants paquets de diaris que no fou pas possible de repartir-los tots alhora. Tanmateix, la gent se sentia alliberada després de tants dies d'aïllament.

He recordat aquest episodi en passar per davant del nou edifici de Correus (a l'avinguda de la Vila) i, al mateix temps, m'ha vingut a la memòria aquella modesta oficina del carrer de Sant Sebastià regentada per en Vicenç Roqueta i després pel seu gendre Pere Trullà i que més tard fou traslladada a casa d'en Joan Coma (a l'avinguda de la Vila) i, posteriorment, als baixos de l'antiga casa de la vila (a la placeta de Sant Sebastià).

El nou edifici de Correus està instal·lat en el lloc actualment més cèntric de la població i és lluminós, gran i funcional, però jo encara recordo amb nostàlgia el despatx d'en Vicenç Roqueta, persona afable, que ordenava curosament cartes i paquets; tampoc no oblidó els dies sense electricitat per culpa de la neu, dies en què les ombres es feien gegantines i m'omplien de basarda, igualment com no oblidó la felicitat de passejar-me sobre l'estanyol del parc ben glaçat. Uns dies que no tornaran però que tinc presents en la meva memòria.

Noves instal·lacions de Correus, a l'avinguda de la Vila (fot. C.I.C. - Moià)

Mas Vila-rasa, adaptar-se als temps

Josep Font

L'edició digital de *La Vanguardia*, el passat mes de març, esmentava les iniciatives que emprenen les cases de turisme rural per captar nous nínxols de mercat. La notícia, que cobria tot Catalunya, era il·lustrada amb una fotografia d'un casament a Vila-rasa, amb el de Moià al fons.

El cas de Vila-rasa és ben esclaridor de la capacitat d'adaptar-se, amb èxit, a les necessitats d'uns temps canviant. La mateixa família que havia cuidat terres i bestiar, es va engrescar ara fa dinou anys a adaptar part de la casa i les seves capacitats de treball a la modalitat emergent del turisme rural. Amb el temps va ampliar la seva oferta amb un espai polivalent per a fer-hi també celebracions, conferències i reunions d'empresa.

La notícia de *La Vanguardia* feia esment d'un fenomen sorprenent. Moltes parelles angleses escullen Catalunya per a celebrar-hi el casament. I no vénen soles, és clar. Els anglesos són conscients de tenir més garanties d'un dia assolellat, i demanen uns serveis i un entorn que els sembla de qualitat i més econòmic que a Anglaterra. A més, assegurava la notícia, els grups d'aquests casaments aprofiten l'efemèride per a visites culturals. Un altre motiu ben pràctic per a aprendre anglès!

Casament a Vila-rasa

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

ROVIRA
GAS-OILS

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

MOIANÈS

Ecoinnova, una empenta de 200.000 euros per al Moianès

Josep Font

El propassat 18 d'abril, en un auditori de Sant Josep ple a vessar, es va presentar el projecte Ecoinnova Moianès. L'acte va permetre de conèixer els objectius del projecte, juntament amb parlaments i ponències sobre el futur econòmic i la professionalització a càrrec de polítics i acadèmics de primera fila.

El Consorci s'havia presentat a una convocatòria de projectes innovadors i experimentals, cofinançats pel Fons Social Europeu. S'hi van presentar un total de cent vuitanta projectes, dels quals una tercera part, cinquanta-set en total, van obtenir ajuda. El projecte del Consorci va ser el tercer més ben valorat de tots els presentats, va afirmar Dionís Guiteras, que, com a president del Consorci, obrí l'acte i anà donant pas als ponents. A més, cal afegir, és el quart projecte de tot Catalunya pel que fa a l'import econòmic obtingut, 199.373,44 €, una magnitud molt important tenint en compte el nombre d'habitants del Moianès.

Les intervencions

En l'àmbit polític, Joan Roca, delegat de Promoció Econòmica de la Diputació, a més de lloar l'èxit del Consorci, va explicar que a la província hi ha 1.200 empreses agrolimentàries, on treballen unes 5.000 persones. S'estima que un 10% d'aquestes persones treballen al Moianès i va destacar la importància d'unir el territori i la seva gent a aquestes empreses que, a diferència d'altres sectors, no es poden deslocalitzar. Dionís Guiteras va expressar que, «de totes les coses que ha fet el Consorci, aquesta és la que m'impresiona més», i va detallar impactes ben concrets que tindrà el projecte, com ara en l'atenció a la gent gran, un sector amb molts establiments al Moianès, on entrarà en vigor en el 2015 una directiva que obligarà el personal que treballi en aquestes residències a una formació acadèmica que, amb aquest projecte, es podrà ofertar des del Moianès i que pot

Intervenció del president del Consorci, Dionís Guiteras (fot. J. Font)

contribuir a evitar que unes setanta persones es quedin sense feina d'aquí a dos anys. «Ecoinnova és l'oportunitat del Moianès de sortir de la crisi», va reblar. En l'àmbit polític, va cloure l'acte Xavier Gibert, secretari general del Departament d'Empresa i Ocupació de la Generalitat.

La presentació pròpiament dita del projecte es va fer mitjançant un document audiovisual en el qual les responsables del Consorci anaven explicant els eixos estratègics d'Ecoinnova, i que s'anaven alternant amb entrevistes i opinions de diferents professionals del Moianès en els sectors de l'atenció a la gent gran, la restauració, el turisme, la producció ecològica, etc. La gravació, les entrevistes i la realització del vídeo havien anat a càrrec de Xavier Guiteras i Elisenda Guiteras. El projecte incidirà en els sectors més dinàmics del Moianès: el servei a les persones, el sector agroalimentari, ecològic i els serveis turístics, i aplicarà mesures que incentivaran la creació de noves empreses en aquests àmbits i milloraran la professionalització i l'ocupabilitat de les persones facilitant l'accés al mercat de treball creant, per exemple, una oficina de referència d'atenció a l'empresa, que serà la interlocutora única en els deu ajuntaments.

Les ponències de to més acadèmic van anar a càrrec de Pilar Nus, Oriol Homs, Marta Colomer, Marc Bernadich i Josep Maria Galí. Van tractar sobre la formació i la professionalització, la cooperació i la competitivitat. Oriol Homs, director de la Fundació CIREM, va reclamar «centrar el debat en l'economia local altra vegada» afirmant que «qui no pot innovar ni exportar també ha de poder viure». Va posar l'exemple del Penedès, on uns pocs grans cellers exporten a tot el món, però on també uns petits cellers han aconseguit organitzar un circuit d'enoturisme que visiten 450.000 persones cada any. «Les economies locals han de ser obertes, viat-

Josep Maria Galí (fot. J. Font)

jades», va dir, i va posar l'accent en el fet educatiu. Catalunya disposa de molts universitaris, però, en canvi, de molt fracàs escolar en l'ensenyament mitjà. «Els qui tenen poca formació en tenen poquíssima», reclamant una formació professional adequada a les necessitats empresarials del moment. El gran avantatge econòmic del Moianès, va cloure, és que no cal «reinventar-se o reconvertir-se, cal només créixer».

Josep Maria Galí, expert en tendències de consum i professor d'ESADE, s'ha especialitzat a descriure el pas d'una societat consumista a la societat de la sostenibilitat. Amb una extraordinària capacitat comunicativa, va mostrar realitats que aporten molt optimisme al futur econòmic del Moianès. Va explicar com avui mateix, a Alemanya, un grup empresarial com REWE, en els 3.300 supermercats que té distribuïts a l'Estat, un 40% del producte alimentari que s'hi ven és ecològic o de proximitat. Va acabar la seva presentació fent referència a Castellterçol, on havia estiuejat molts anys. Josep Maria Galí és germà d'Isabel Galí, delegada de TV3 a Llatinoamèrica, i nét d'Alexandre Galí, destacat pedagog i historiador.

Identificació i comptatge de papallones al Moianès

Josep Font

Moià participa en un projecte internacional de recerca que, a Catalunya, es va iniciar l'any 1994: el *Butterfly Monitoring Scheme a Catalunya*. Es tracta d'identificar i fer recompte de les papallones per comprovar com, al llarg del temps, canvia la seva abundància. Pot semblar ben xocant, però resulta que les papallones diürnes són extremadament sensibles als canvis de temperatura i d'hàbitat. Els biòlegs van determinar que, estudiant la seva distribució, es podrien conèixer millor els efectes del canvi climàtic.

En aquesta investigació, iniciada a Anglaterra, hi participen també Holanda, Bèlgica i Catalunya. En aquests països hi ha establerts uns itineraris característics de diferents hàbitats i altituds. Per aquests camins, anomenats transectes, cal comptar setmanalment les papallones, de març a setembre, seguint uns protocols molt estrictes. Aquesta tasca, que porta a terme personal voluntari, no és gens senzilla, per la complexitat que

suposa saber identificar algunes espècies de papallones. Aquest projecte d'abast internacional és finançat, a Catalunya, per la Generalitat i coordinat pel Museu de Ciències Naturals de Granollers, des d'on s'havien interessat, fa anys, a crear un itinerari de seguiment al Moianès. Finalment, Dolors Escalé es va interessar per participar-hi. És per això que es va fixar un itinerari de seguiment en el sector de la Caseta d'en Fermí i Coromines, per camins i prats propers a la riera de l'Om. La Dolors va iniciar fa cinc anys aquesta tasca; però, perquè les dades es considerin fiables a escala internacional, cal molt d'entrenament previ. Des del 2012 les dades de Moià ja formen part d'aquest projecte internacional i poden consultar-se a <http://www.catalanbms.org/ca/itineraris/123/>. S'hi han identificat setanta-una espècies de papallones, comptant 2.514 exemplars en un any. Les dades de Moià són característiques d'un lloc amb elevat valor ecològic i biodiversitat.

Dolors Escalé, en el camí de Sant Andreu

El primer any de feina, la Dolors va tenir ocasió de veure una migració de milers de papallones. Es tractava de *Migradores dels Cards*, unes papallones que, procedents d'Àfrica, viatgen formant nuvolades cap al nord a la primavera i que arriben fins a Anglaterra.

Les papallones ja tenen nom propi en català

Aquesta primavera un article en el *Butlletí de la Societat Catalana de Lepidopterologia* ha fet oficial una nomenclatura de les papallones en català, una proposta engegada fa anys.

Des que Linneu, en el segle XVIII, va establir el sistema binomial en llatí per a anomenar les espècies vegetals i animals, els científics no han tingut problemes per a denominar les espècies que han anat estudiant i descobrint. Però la majoria de persones parlem de roures i alzines i no de *Quer-*

cus, i denominem pardal el *Passer domesticus*. Fins ara, però, no disposàvem de termes catalans per a anomenar les papallones, una situació impensable en llocs com Anglaterra, on els noms de les papallones estan socialment divulgats.

El nomenclàtor ha estat fruit d'un treball d'anys, a proposta dels tècnics del Museu de Granollers, conjuntament amb la Societat Catalana de Lepidopterologia. Per a determinar els noms s'ha fet un recull dels noms tradicionals de les papallones, com ara la papallona reina, la de les ortigues, de la col, de l'arboç o del lledoner. Aquests noms no són gaire abundosos i s'han consensuat criteris, com la seva coloració o les plantes de les quals depenen, per a determinar un nom en català per a les papallones. En un moment en què el país es desvia per construir «estructures d'estat», arriba una aportació des de les ciències naturals.

Notes terçolenques

Ramon Puig

Castellterçol, «territori català lliure»

Després d'un intent fracassat fa un any, a causa de la inhibició del grup municipal de CiU, el consistori donà llum verda a declarar-se «lliure» d'Espanya amb els vots a favor de CiU (5 regidors), Alternativa Independentista (ERC més Reagrupament, 3 regidors) i l'oposició del PIC (Plataforma Independent de Castellterçol, grup d'esquerres amb aportació socialista i d'IC, també amb 3 regidors i del qual forma part l'actual alcaldessa, Carme Tan-

tiñà). Tot plegat, a causa de la sensibilitat manifestada envers la proposta de l'animsosa delegació castellterçolenca de l'Assemblea Nacional Catalana.

L'advocat de l'Estat «contraataca»

L'Advocacia de l'Estat ha presentat al Jutjat Contenciós Administratiu número 7 de Barcelona un recurs en què es barreja la ridiculització de l'acord del consistori i l'economia espanyola, agreujada amb «actituds» com aquesta. També posa en dubte la representació de l'ANC, perquè

Estelada a Castellterçol (fot. C.I.C. - Moià)

al poble «només» va votar un 46% en la consulta del febrer del 2011. El text, després, s'enreda en consideracions morals, fent barreja amb altres entitats que considera corresponsables del tema i recorda, no cal dir-ho, la sobirania del poble espanyol.

Debats de l'ANC

Amb la sala del Centre (l'antic Centro Moral) plena, el veterà corresponsal de TV3 Martí Anglada va comparar el procés d'independència de les repúbliques bàltiques, Txèquia, Eslovàquia i Eslovènia amb l'actual procés emprès a l'ombra del Parlament, Òmnium i, sobretot, l'ANC. Amb una menor, però molt bona entrada, l'empresari santfeliuenc, escriptor i destacat membre del Centre Català de Negocis, Ramon Carner, va presidir un debat sobre la viabilitat, segons aquesta associació econòmica, del procés d'independència, adreçat majoritàriament als empresaris locals. El debat fou curt i dens, donats els molts dubtes que es respiraven a la sala. Dura crítica a l'actual línia editorial de *La Vanguardia* per qüestionar el procés actual de l'ANC i advertència a La Caixa del

que li podria passar, segons ell, si per por de perdre la clientela per les Espanyes passés a perdre-la a Catalunya mateix.

Detinguts dos joves per robatoris

El final de l'hivern i principi de primavera ha estat presidit per una gran preocupació popular a causa d'un seguit de robatoris en domicilis particulars, que varen portar una barreja de por i desconcert entre els vilatans. Cal dir, però, que en observar que s'adreçaven majoritàriament a gent del poble, és a dir, a residents pròpiament habituals, es va anar estenent la idea que podria tractar-se de delinqüència convilatana, podríem dir domèstica o molt propera. Es passaren fullets d'alerta i prevenció a la població i, finalment, després de dinou robatoris, els Mossos detingueren quatre persones, essent, efectivament, dues d'elles, veïnes del poble. Un desenllaç feliç, però tanmateix dolorós.

En el traspàs de la Carme de cal Terró

A l'edat de setanta-dos anys, la culta, simpàtica i molt comunicativa Carme Serradesanferm, de cal Terró, ens ha deixat. Aficionada tant a la música com al teatre —fins i tot s'ha comentat que hauria pogut professionalitzar-se en aquest art—, havia nascut en el si d'una família progressista que regentava una popular botiga de roba femenina que hi va haver fa dècades al carrer de Vic. A part de les qualitats assenyalades al principi, tenia un fortíssim esperit crític, que li va portar hostilitats i incomprendiments. Va continuar la tradició familiar en una molt petita botiga al carrer de Bellver, on feia petar la xerrada amb clients i vianants. Sempre recordarem les seves simpàtiques salutacions mentre passava l'escombra davant l'establiment. Se'ns farà difícil passar per aquell indret de forta baixada sense tenir presents aquells ulls vivaraxos àvids de coneixement.

PERFILS

Ton Capell, mig segle a la Creu Roja

Jaume Clarà

Anton Capell (fot. J. Clarà)

Parlem amb en Ton Capell a casa seva, la tarda del 18 de maig, el mateix dia del centenari de la Creu Roja al Moianès i que ell hagi estat un dels receptors del diploma de reconeixement a les persones que n'han estat sòcies des de fa més de cinquanta anys, en el seu cas des de 1952. Però Ton Capell, a més de ser-ne soci, n'ha estat voluntari durant cinc dècades: des de 1950 fins al 2000. Tota una vida.

Jo vaig entrar a la Creu Roja l'any 1950, però no hi consto de soci fins al 1952. Vaig entrar-hi just després de fer el servei militar, perquè volien formar una banda i, com que durant la mili vaig ser cornetí d'ordres i ja des d'abans tocava a l'orquestra Ideal Jazz, em van dir: «Tu ens n'ensenyaràs...» Però la banda no es va arribar a fer mai...

Jo hi vaig començar com a sanitari segona. Havíem d'anar a fer guàrdies allà on ens manaven, anar amb l'ambulància... Més endavant, a quatre o cinc ens van fer

estudiar per a caporal segona —perquè llavors cal tenir en compte que tots els voluntaris de la Creu Roja eren militars, tenien els mateixos graus que a l'exèrcit—. Vam anar a examen a Caldes de Montbui i, més bé o més malament, ens van dir que tots havíem aprovat.

On les havíeu de fer, aquestes guàrdies?

Les guàrdies les fèiem el cap de setmana, sobretot el diumenge. En fèiem en els quatre punts on s'havien posat les farmacioles d'urgència: per la part de Castellterçol, a la Fàbrega; per Calders, a la cruïlla d'anar cap a Monistrol; per l'Estany, a la creu de pedra, i pel cantó de Collsuspina, cap al Toll. El lloc on sempre hi havia més guàrdia era a la Fàbrega, perquè allà hi havia l'única piscina de la zona. Ens hi havíem d'estar tot el dia i nosaltres ens havíem de portar el dinar i el beure, perquè no es donaven res.

Les farmacioles van donar molts disgustos, perquè ens trencaven el vidre i se n'enduien tot el que hi havia. Devien durar quatre o cinc anys. Però alguna vegada també hi havíem trobat diners d'algué que l'havia feta servir.

Quan deixàrem de tenir les farmacioles, les guàrdies només es van continuar fent a la piscina de la Fàbrega. Però l'ambulància, a Moià, sempre estava a punt. I com que llavors érem vint-i-cinc o trenta sanitaris, ens tocaven les guàrdies cada dues o tres setmanes. Allò a què, essent voluntari, sí que estaves exposat era que et vinguessin a buscar a mitja setmana per una emergència.

Ho havies de fer molt sovint?

N'hi havia molts que no els deixaven plegar de la feina entre setmana per a anar

amb l'ambulància. Jo, mentre vaig estar al Vapor, tampoc no podia anar-hi. Però després, quan vaig estar amb el Mascaró, llavors sí que podia plegar. A mi m'han dit: «Has fet molts serveis!»; però jo els responc: «Sí, però perquè el Mascaró va voler.» Ara bé, després, el diumenge, si estava lliure, havia d'anar a recuperar una mica... I a casa, enrabiats sempre! Però tampoc no em van dir mai que plegués, ni els *unclos* de casa, ni la Maria, la meva dona.

Quines eren, a part de les guàrdies, les principals tasques com a voluntaris?

A part de les emergències, la principal feina era anar a buscar els malalts de Moià i dels altres pobles del Moianès. Recordo que una vegada vam anar a Castellar amb el Ramon Canadell, perquè una dona havia caigut a daltabaix d'un marge i no es deixava tocar fins que no hi arribessin els de la Creu Roja. Tu diràs, nosaltres, com que hi entenguéssim molt, en aquell temps! Però se'ns va acudir que no la podíem portar amb una llitera i vam demanar si algú tenia una porta vella. Entre cinc o sis la vam portar sobre una porta, i a l'hospital ens van dir que aquella dona sort en va tenir, perquè si l'haguéssim posat sobre una llitera, l'hauríem matada.

La formació d'aleshores no era com la d'ara. Només dir que en els cursets de primers auxilis t'ensenyaven a posar injeccions en una pilota. No s'exclamava mai, la pilota, no!

Amb qui vas treballar més durant els teus anys de voluntari?

Vaig fer de voluntari sota les presidències de Joan Oliveras (ho era en Pomier, però ja no actuava), del doctor Oriol, del Ramon Oller i del Sebastià Soler. Quan va entrar en Ramon Forcada, li vaig dir que, si em necessitava per alguna cosa, només havia de dir-m'ho. Però, amb setanta-tres anys que tenia, creia que ja ho havia donat tot.

I com a companys, els que anàvem sempre a davant —els «burros de càrrega», que dèiem— érem el Ramon Canadell, l'Àngel Montvinet, el Sala Masjuan (el que també fou agutzil) i, és clar, el Joan Surroca.

Algunes vegades ens tocava fer maniobres. En recordo unes, als anys seixanta, que vam fer al Pol amb els de Manresa. Vam pujar i baixar carregats amb malalts i després vam fer una desfilada per Collsuspina i vam anar a dinar a la Fàbrega.

Dinant a la Fàbrega, durant unes maniobres (fot. Creu Roja/A. Capell)

Quins canvis has viscut en la Creu Roja?

L'equipament ha evolucionat molt. Abans et donaven una motxilla i t'hi posaven una ampolla d'esperit de vi, una bena, una mica d'esparadrap, quatre gasses en un pot i á correr... Després ja van venir farmacioles més noves i així vam anar millorant. Les ambulàncies, també, cada vegada van ser millors. Jo vaig anar dues vegades a Madrid a buscar-ne: perdent el jornal, és clar.

També vam arreglar l'edifici delsamentals [la seu actual de la Creu Roja]. De runa i palla en vàrem treure! Vam començar vint-i-cinc o trenta a netejar i vam acabar tres: el Soler, el Talaia i jo.

En els anys noranta també es va produir la desmilitarització, oi?

Sí, es va creure que ja no era necessari que fóssim militars. D'aquí a Moià i al Moianès hi va haver diversos nois que hi van fer el servei militar. Per a poder-la-hi fer havies de tenir uns anys de sanitari.

I com veu la situació actual?

Bé. A la Creu Roja, sempre hi ha voluntaris, a vegades més a vegades menys. Això ha passat sempre. Hi va ha-

ver un moment que érem tres caporals i un soldat (el Manelet).

Per acabar, alguna anècdota d'aquests cinquanta anys de servei?

En podria explicar moltes. Però una que sempre recordo és d'una vegada quan postulàvem i paràvem els cotxes a la cruïlla el dia de la bandereta. Va venir un cotxe i el vam fer parar. Menys «guapos» ens ho va dir tot... Al cap d'una estona ens arriba un xicot amb una motodient-nos que hi havia un cotxe que s'havia estibat, i era aquest mateix... El vam portar a l'hospital i, en el lloc de l'accident, a terra hi van quedar molts cèntims i recordo que vaig dir al Canadell: «Fes-te càrrec d'això i, sobretot, que no se'n perdi cap, que ens la carregarem...» Al cap d'un temps, mentre treballava a cal Mascaró, va venir aquest home a trobar-me, dient que venia a pagar el servei. Li vaig dir que no es cobrava, però que, si volia fer un donatiu, anés a la Caixa. A partir d'aleshores, cada any per la Festa Major es rebia un donatiu d'aquest senyor. I va durar uns quants anys fins que, suposo, es devia morir.

A aquell home li semblava que no podia ser que treballéssim de franc.

Efectius de la Creu Roja, l'any 1970 (fot. Creu Roja/A. Capell)

LLETRES

El rellotge de Sant Josep

Marian Baqués

A mitja tarda dels caps de setmana, m'agrada d'anar a l'hort de l'escola, aturar-me i viure calmadament l'hora serena de la llum darrera. Cada quart, les campanades de l'antiga església de Sant Josep puntuen el silenci de l'espai de llum quieta de camps i teulades. Quin bon veí, el rellotge de Sant Josep!

En Joan Pedrals en coneix l'ànima, d'aquest rellotge. Una peça, no signada, que s'atribueix al taller del mestre Josep Sanesteva. L'estructura del rellotge consta d'una mecànica ben coherent. Uns pesos donen la força a unes rodes, les quals la transmeten a l'escapament —en el nostre cas, de tipus català—, el qual s'encarrega que la maquinària vagi a l'hora. El pèndol en regula la velocitat. Com a sistema indicador de l'hora, hi ha les campanes i l'esfera. A Sant Josep, quan en 1780 s'hi col·loca el rellotge, s'aprofita la campana de 1620, batejada com a «Josepa», que toca els quarts. En 1895, coincidint amb la reforma de l'església, se'n fon una segona per a les hores, amb el nom de «Socorro», car així es deia l'esposa del senyor Josep Coma que pagà la reforma esmentada. En aquest moment, amb l'aixecament del campanar s'hi col·loca l'esfera externa, de porcellana.

Observo en Joan Pedrals i m'adono com treballa, com tracta el rellotge, com en manipula les peces... «Aquest home té la intel·ligència a les mans!», em dic.

*Bondat d'ofici, llibertat d'ofici:
coses que es fan i coses que no es fan.
Poder d'eina a les mans, sense desfici,
amb igual cop pel treball xic o el gran.*

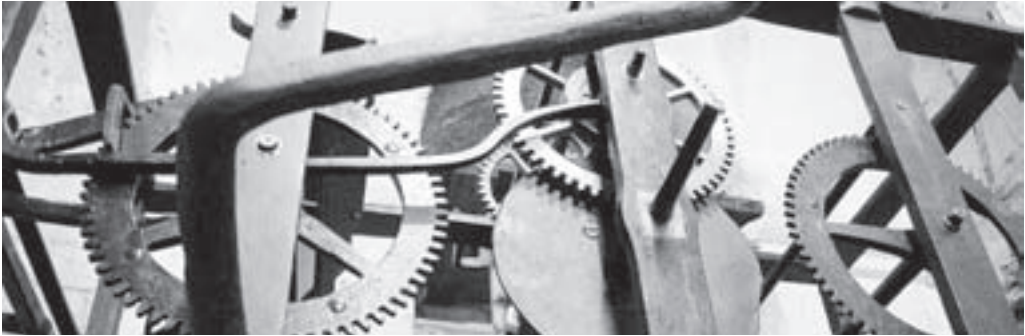
Uns versos de Josep Mª López Picó (cf. *Obres completes*, Barcelona 1948, p. 352) que ens introdueixen en el tema.

Qui és més intel·ligent, en Messi o tu? Evidentment que jugant a futbol, tu; en altres aspectes de la vida, en Messi. Hi ha diferents menes d'intel·ligència. Fixem-nos en la intel·ligència del saber fer.

D'aquesta intel·ligència, les mans en són, habitualment, les protagonistes, malgrat que haver fet sortir un futbolista ens pot enredar. Mireu què escriu en Lluís Vallvé: «"Tenir la vista als dits!": una forma de conèixer, però també una forma de pensar, aquell pensar tot actuant com els artistes o artesans. Pensar amb les mans a partir del *fer*, tot descobrint un entorn cada cop més ple de sorpreses. Així mirar i actuar s'uneixen en un acte d'exploració i creació que enceta un camí per poder dialogar amb els materials i encetar noves vies d'exploració i de pensament» (cf. *Ha de ploure cap amunt. Reflexions d'un mestre de plàstica*, Barcelona 2009, p. 42).

Els nois de Barbiana ho sabien molt bé. Un dia hauríem de parlar del seu mestre, Lorenzo Milani, un capellà de Florència desterrat al poblet perdut de Barbiana. Hi féu escola (1954-1967). No passà pas desapercbut. En 1967 aparegué un llibre que ben aviat es traduí a casa nostra amb el títol de *Carta a una mestra*. En són autors els alumnes de l'escola. En els meus anys de professor el feia llegir als alumnes. En una cultura de perfil pla, on sembla que l'únic que cal és subsistir, la vida de Don Milani desperta la recerca de sentit i el compromís i ens empeny a treballar pel futur des d'emplaçaments que conviden a sortir de tota llangor. En un moment del relat, els autors expliquen que van anar a examinar-se «oficialment».

«Als exàmens de gimnàstica, el professor ens llençà una pilota i ens digué: "Jugueu a basquetbol!" No en sabíem. "Quins nois més desgraciats!"

Rellotge de Sant Josep (fot. C.I.C. - Moià)

»Ell fa com vosaltres. L'habilitat en un ritu convencional li semblava important. Digué al director que no havíem rebut "educació física" i ens volia deixar per al setembre.

»Cada un de nosaltres era capaç d'enfilar-se en una alzina. I, allà dalt, deixant anar les mans, tallar a cops de destal un brancó de quatre arroves. I després tragar-lo sobre la neu fins al llindar de casa, per a la mare.

»M'han contat d'un senyor de Florència que puja a casa seva amb l'ascensor. Per altra banda s'ha comprat un estri caríssim i fa veure que rema. Vosaltres li posaríeu un deu d'educació física» (Barcelona 1969, pp. 30-31).

Cal vocació, aprenentatge, guiatge, pràctica. El llibre *La invenció d'Hugo Cabret* (de Brian Selznick, Barcelona 2007) explica la història d'un noi que té cura dels rellotges d'una estació de París. Li passen moltes coses. Darrerament se n'ha fet una pel·lícula preciosa. «L'Hugo s'havia adonat que [...] no es tractava només d'entendre els mecanismes; també calia tenir destresa, agilitat de dits, com si aquests sabessin per instint el que havien de fer. Els dits de l'Hugo eren capaços d'un munt de coses sorprenents» (p. 232).

Per què en Joan i l'Hugo —i tants d'altres— són capaços d'entendre mecanismes que per a molts ens resulten complicats? «Una persona és hàbil amb

les mans si té al cap la representació dels gestos que ha de fer mitjançant imatges visuals o d'un discurs molt precís que es fa a ella mateixa.» Així s'expressa un dels meus mestres, Antoine de la Garanderie (*Comprendre i imaginar*, Barcelona 1990, p. 24).

L'any 1996, la Unesco féu públic un informe per a l'educació en el segle XXI: *Educació: hi ha un tresor amagat a dins*. Es coneix com l'informe Delors. Descriu així un dels pilars de l'educació: «*Aprendre a fer* és un altre pilar. A més d'aprendre a fer una feina, hauria d'implicar l'adquisició d'una competència que permeti a cadascú fer front a una sèrie d'adquisicions, sovint imprevistes, i que faciliti el treball en equip, una dimensió molt oblidada pels mètodes d'ensenyament. En molts casos, aquesta competència i aquestes habilitats s'adquireixen amb més facilitat si els alumnes i estudiants tenen l'oportunitat d'escollir i de desenvolupar les seves habilitats tot involucrant-se en activitats professionals o socials, alhora que estudien. D'aquí la importància que s'hauria de donar, cada vegada més, a totes les formes possibles d'alternança entre escola i treball» (Centre Unesco, Barcelona 1996, p.18).

Des de casa seva, en Joan Pedrals evoca la seva experiència a fer marxar els rellotges. I l'escriu. Que, a Moià, la memòria d'aquest ofici que té la intel·ligència a les mans no mori!

MISCEL·LÀNIA

Volant amb helicòpter

Joan Roca Sallas

Escric aquestes ratlles tot recordant dos viatges que vaig fer fa uns vint anys. Era durant la Fira-Mercat de Moià, on venia un helicòpter i podies gaudir d'un viatge de deu minuts sobrevolant uns quants quilòmetres de l'entorn de Moià i veient llocs que personalment havia recorregut a peu quan era jove. Certament, anava identificant tots els indrets, en general de gran bellesa, tant els camps i les cases de pagès com les grans bosquíries que abriguen el nostre territori.

El primer viatge va enlairar-se de darrere el cementiri, com era costum, i em va produir una mica d'impressió veure, tot seguit d'haver-nos enlairat, la riera de la Falcia, els masos de Castellnou, el Prat, el Masot, els Clapers, la Granoia, Cal Nespler, Ferrerons i, seguint en direcció a l'Estany, les Cases, la Caseta Alta, la Guantera, Garfis i la urbanització de la Monjoia. Vàrem planejar fins al poble de

Moià, des de l'helicòpter (fot. J. Roca)

l'Estany i després continuàrem cap al Soler de Terrades, Codinacs, Rodors, la Rovira, el Perer, el Molí del Perer (d'on sóc fill) i, de retorn, cap al Rourell, el Solà de la Vila, el castell de Clarà, la Caseta d'en Fermí, Bossanya, Casagemes, la Talaia, etc. Fins a arribar de nou al punt d'inici.

L'altra sortida va ser principalment cap a la banda de Perers, on he tingut la granja durant la meua vida laboral i que ara cuida el meu fill, i retornant cap a la vila. Un cop a Moià, vàrem sobrevolar l'espessor de cases, passant per sobre del parc municipal, d'una bellesa molt peculiar, l'església parroquial, els Escolapis, etc. Tot plegat, digne de ser fotografiat... però abans hi havia el problema que, quan se t'acabava el carret, havies de plegar de retratar.

La veritat és que, per a mi i molts d'altres que van gaudir d'aquests vols, resultà una experiència summament agradable i deixà un record per a tota la vida.

Helicòpter, a la Fira, l'any 1993 (fot. Renom)

PUBLICACIONS

Llibres

Ton Armengol i Puig. *Quinze estius i una hora incerta*

Moià: Raima, 2013. 84 pp.

Llibre en què el manresà Ton Armengol evoca, en unes simpàtiques composicions poètiques, quinze estius passats a Calders en la seva infància i adolescència. Hi ha un pròleg de Josep Fàbrega i, al final, nou articles de personatges que van compartir les experiències calderines de l'autor.

Jorge María Bergoglio / Papa Francesc. *Ment oberta, cor creient*

Barcelona: Claret, 2013. 248 pp.

Obra que recull quatre tandes d'exercicis espirituals o recessos dirigides pel cardenal argentí J.M. Bergoglio, que el 13 de març d'enguany va ser elegit sant pare i que prengué el nom de Francesc. És la primera obra seva traduïda al català, traducció duta a terme pel nostre company de redacció Josep Ruaix.

Picanyol (dibuixos); Toni Matas (guió). *Sant Ignasi de Loiola*

Barcelona: Jesuïtes Educació; Bcnmultimèdia, 2012

Picanyol, que en els darrers anys ha obtingut un gran èxit en el camp del còmic imprès i en versió digital amb obres com *La Bíblia dels nens* o *Francesc i Clara d'Assís*, ens presenta ara la vida i aventures d'Ignasi de Loiola.

Revistes

—**Guaiteu!**, núms. 97 (març 2013) i 98 (abril 2013), full digital dels Avets.

—**L'Esplai**, núms. 195 (abril 2013) i 196 (maig 2013), butlletí de l'Associació de Gent Gran de Moià.

—**La Calderina**, núm. 2 (sense data, però aparegut l'abril proppassat), amb 44 pàgines sobre la vida de Calders.

—**Cavall Fort**, núms. 1217/1218 i 1219 (abril i maig 2013), que publica, respectivament, un article sobre «El Mercat de la Prehistòria», de Moià, i l'article divulgatiu «Vercingetòrix, cabdill dels gals», de M.À. Petit.

—**European Geoparks**, núm. 10, amb un article, en anglès, signat per Ferran Climent i Cristina Rubio, en què es fa referència a les Coves del Toll de Moià.

—**Full Diocesà** (Vic-Solsona) del 28-4-2013, que publica l'article «A Déu per l'art», signat per Carles Riera i en què es fa referència a l'escolapi moianès Francesc Barrachina i Canellas.

—**Piecs d'Història Local**, núm. 149 (abril 2013), que publica l'article «Conèixer el patrimoni», de Marta Fàbrega, directora del Museu de Moià.

Diaris

Regió7

31-3-2013

«Un grup d'afectats per le malalties ambientals crea el primer refugi a Moià. Adeqüen una part d'una antiga casa de colònies perquè persones amb sensibilitat química hi puguin fer estades de desentoxicació de la contaminació humana».

2-4-2013

«MoiàFutur va acumular un deute cent vegades superior al seu capital inicial. Segons l'informe de Sindicatura, es va crear amb un capital inicial de 65.000 euros i en el 2010 tenia un endeutament de 6,5 milions».

6-4-2013

«Moià demana empara a la Generalitat per aclarir pagaments sota sospita. L'ajuntament sol·licita assessorament per a dos casos de presumpta irregularitat heretats de l'era Montràs. El secretari expedientat protesta amb pancartes al ple».

7-4-2013

«Jordi Pujol genera molta expectació en la seva primera visita a Calders. Mai cap president de la Generalitat de Catalunya no havia visitat la població bagenca».

10-4-2013

«Carla Ubasart, judoca del Judo Moià, aconsegueix el bronze a l'estatal sub-21 celebrada a Villaviciosa de Odón». «La llum pot canviar un espai concret i determinat» (Lidia Antúnez, interiorista de Moià, dins la secció «De casa»).

11-4-2013

«El farmacèutic de l'Estany, Manel Almodóvar, és el nou president d'ERC al municipi».

16-4-2013

«La nova llei obligarà el Moianès a "moure" pobles. Crear la comarca exigirà adscriure tot el territori a la regió central. S'estableix que

les futures comarques han de tenir com a mínim 15.000 habitants i que tots els municipis han de ser d'una mateixa vegueria».

17-4-2013

«Una veïna de Moià resulta ferida greu en ser atropellada per un tractor a la carretera de Manresa». «El nou mapa comarcal», editorial favorable a la creació de les comarques del Moianès i del Lluçanès.

18-4-2013

«El procés judicial engegat pels Afectats pel Deute de Moià es torna a ajornar». «L'independentisme, amb humor i música, segons Quim Vila».

20-4-2013

«Les coves del Toll, sota el control dels sensors. Un projecte europeu en el qual participa la UPC de Manresa ha ideat un sistema de seguretat que permet "vigilar" les persones que circulen per l'interior de les grutes subterrànies».

28-4-2013

«Moià, Cardona i Talamanca acolliran actes relacions amb el tricentenari dels episodis de la guerra de Successió de 1714». «No pretenc ni dir ni ensenyar res; pretenc passar-m'ho bé, això sí» (Quim Vila, músic i compositor moianès, dins la secció «De casa»).

29-4-2013

«Pares i mares de Castellterçol protesten pel tancament de la biblioteca municipal».

30-4-2013

«Acumulacions d'escumes en una riera del Moianès. L'ACA diu que ha requerit al consistori de Moià que controli les indústries que fan abocaments».

2-5-2013

«Tots els productes que venem són de quilòmetre zero» (Xavi Homs i Paqui Pérez, xarcuters i elaboradors de Moià, dins la secció «De casa»).

3-5-2013

«Desestimen la querella de Josep Anglada contra Xavier Rius, expert en xenofòbia». «Avui ens cal ajudar en molts casos i ser molt discrets» (Montse Rocamora, M. Dolors Mas i Dolors Ferrer, treballadores familiars de Moià, dins la secció «De casa»).

4-5-2013

«Sant Joan, Mura, Coaner i l'Estany acullen la quarta edició del cicle Música i Romànic. L'Orfeó Manresà s'incorpora a la iniciativa amb un concert de temes religiosos que clourà el cicle de quatre vetllades». «Jornades solidàries a Collsuspina i Moià».

9-5-2013

«Quatre baixes i la curta plantilla forcen la Policia Local de Moià a tancar de dia. El cos, amb únicament quatre agents de servei, només opera de 8 del vespre a 6 del matí».

14-5-2013

«El cantautor de Moià, Quin Vila, compon la rumba dels campions de Lliga de Futbol d'enguany, el Barça».

18-5-2013

«La Creu Roja de Moià celebra un segle en plena revifalla. Avui es commemoren cent anys de l'acte de fundació de l'entitat, i ho festejarà aquest matí amb un acte institucional. L'organització moianesa comença a reforçar ara la seva feina vers l'atenció a persones afectades per la crisi». «En una comunitat s'hi reflecteix el viure de la societat» (Olga Casajuana, administradora de finques, de Moià, dins la secció «De casa»).

EL PUNT AVUI+

30-3-2013

«Dels fideus de Ca l'Andreu a la pasta ecològica del segle XXI. La Moianesa, dedicada a la fabricació de pastes per a la sopa des de 1881, aprofita les oportunitats que li ofereix el mercat», reportatge dins el supl. «L'Econòmic».

LA VANGUARDIA

31-3-2013

«La Fura, viatge al primer ritual. Carlus Padrís estrena amb èxit a Alemanya el seu primer "Parsifal", un muntatge que reivindica la cerimònia pagana».

15-4-2013

«La Fura innova "Samsó i Dalila". El grup català munta l'òpera a Roma, on feia mig segle que no es representava».

24-4-2013

«Interpretant imatges del nostre temps», crítica artística, dins el suplement «Cultura/s», d'una exposició (a la Sala Parés, de Barcelona) de Josep Segú, pintor vinculat a Moià.

13-5-2013

«La medicina és la meua vida», reportatge sobre Jordi Rius, cardiòleg de 79 anys, a qui la Generalitat acaba de concedir la Creu de Sant Jordi: «Descendent d'una saga de metges rurals que es remunta al segle XVIII, Jordi Rius ja acompanyava el seu pare a visitar malalts per les masies de Moià quan tenia deu anys.»

BREUS

Desestimada la querella contra Xavier Rius

L'Audiència de Barcelona ha desestimat el recurs que Josep Anglada, líder de Plataforma per Catalunya, havia presentat contra la inadmissió a tràmit de la querella per injúries i calúmnies que havia interposat contra el periodista moianès Xavier Rius pel seu llibre *Xenofòbia a Catalunya*, tal com ja va informar LA TOSCA (octubre-novembre 2012) arran de l'acte que va tenir lloc al Jutjat de Pau de Moià el dia 7 de setembre. L'Audiència dóna la raó al tribunal número 15 de Barcelona en considerar que el llibre s'empara en la llibertat d'expressió a l'hora d'exposar l'actuació de diferents persones i organitzacions en relació al tractament de la immigració.

Festa de Sant Isidre

Com cada any, l'Agropecuària del Moianès va organitzar la festa de Sant Isidre, patró dels pagesos, el dia 15 de maig, que enguany s'esqueia en dimecres. A dos quarts de deu del matí, al pati de la cooperativa, hi hagué una botifarrada popular. A dos quarts de dotze del matí, davant el temple parroquial, benedicció de tractors. I a les dotze del migdia, missa en honor del sant.

Festa del Porc

Tingué lloc el dia 6 d'abril al Molí Nou. Va començar a 2/4 de 10 amb un esmorzar de forquilla i ganivet. Tot seguit, intervenció dels geganters i bastoners, i jocs rurals infantils. A les 2, la «gran farra del migdia» i sobretaula amb quinto popular. A les 5 de la tarda, jocs rurals per a adults i xocolatada, i a 2/4 de 8, *Ni quarts ni hores*, animació rural-*underground* moianesa per a grans i petits amb el grup Fresques Natges. A 2/4 de 10 sopar i, a continuació, els concerts de Yes We Kant, Germà Negre, Dj Primoh + Comidah Baratah i Dj Joel l'Eixerit.

Gran recapte

En el gran recapte organitzat a Moià per Càritas els dies 30 i 31 de març es van recollir 369,75 kg d'aliments (entre altres, 96 litres de llet, 48 litres d'oli i 50'25 kg de pasta) i 82 euros en metàl·lic.

L'Esplai

Entre les diverses activitats organitzades per l'Associació de Gent Gran de Moià (l'Esplai) destaquem: el dijous 4 d'abril, assemblea ordinària de socis; el diumenge dia 14, sessió de cinema amb la pel·lícula suïssa *Las chicas de la lencería*; el diumenge dia 21, el dijous dia 25, excursió a Montserrat; el diumenge dia 28, concert a càrrec de la coral V9, de Viladomiu Nou; el dijous 2 de maig, xerrada sobre *L'autoestima*; el diumenge dia 5, el diumenge 12, *Un vetall de cançons*, a càrrec del grup de teatre musical PEP, de Prats de Lluçanès el dijous 23, cine fòrum amb la pel·lícula *Elsa i Fred*; el diumenge 26, xou musical pel Casal Catalunya de Castellar del Vallès.

Actuacions musicals i teatrals

El dia 5 d'abril, el bar musical Tosca organitzà el concert *Tornem al rock dels 90's*, amb l'actuació de King for a Day; el mateix local va presentar, el dia 17 de maig, el grup de teatre 5+1 amb l'obra *Això no és vida*.

El dia 13 d'abril, Joventuts Musicals de Moià va presentar a l'Auditori de Sant Josep la soprano Cecilia Rodríguez, el baríton Josep Ramon Olivé i el pianista Jesús López Blanco, que oferiren un recital operístic amb obres de Mozart, Rossini, Verdi i Donizetti. El dia 18 de maig fou el torn de l'acordionista Marco Sevarlic, que interpretà peces de Bach, Rameau, Scarlatti, Mozart, Aho, Jokinen i Hoelszky.

El diumenge 28 d'abril, l'església parroquial de Moià fou l'escenari d'un dels concerts de la 46a Trobada de Corals Infantils de Catalunya. Hi participaren una

seixantena de cantaires del Vallès Occidental i del Barcelonès.

El dia 24 de maig, el grup de teatre de l'IES Moianès oferí *Nianonia: una escola de pallassos* i, a continuació, una botifarrada a càrrec dels alumnes de 3r d'ESO.

Altres activitats

Els dies 20 i 21 d'abril tingué lloc al Molí Nou i a Les Faixes la I Trobada Canina Vila de Moià, amb demostracions de canicròs, *mushing*, *agility* i gossos de pastura, a més de diverses xerrades. Ho organitzava l'Associació Catalana d'Excursionisme Caní (ACEC).

El dia 28 d'abril Moià Sport va celebrar al Pavelló Poliesportiu el VI Campionat de Hip Hop Vila de Moià.

El divendres 17 de maig, El Fanal va organitzar a Can Carner una xerrada de Marta Aran sobre energia i geotèrmia.

Ràdio Moià

El programa *El xiu-xiu* va entrevistar el dia 10 d'abril representants de la CUP del Moianès; el dia 17, Pere López i Alsina, president de l'ACEC; el dia 24, els responsables de l'Associació Desperta Espurnes; el dia 15 de maig, Ramon Ribes, director de la Comunitat Els Avets, i el 22 de maig, Ramon Tarter i Fonts, sobre història local.

Polícia municipal

Des del dia 11 d'abril l'horari de la policia municipal de Moià és el següent: inici a les 20 hores i final a les 6 hores. Durant la resta del dia cal contactar amb l'Ajuntament de Moià (93 830 00 00), els Mossos d'Esquadra de Manresa (93 875 98 00) o Emergències (112).

Nous establiments i serveis

A Moià s'ofereix un servei de reparació i manteniment de portes automàtiques (basculants, corredisses, enrotllables, baments). El seu telèfon és 663 32 98 56.

Artistes moianesos

Marcel·lí Antúnez ha estat present en el festival de Múrcia SOS 4.8, el 3 i 4 de maig, amb l'exposició *Cromo*, una videoanimació monocanal, i dibuixos; el 6 de maig, a l'Hilomental, de Barcelona, amb la *Sessió X, Sexe, Pròtesis i Màquines de Plaer*, i el 10 de maig, en el Science Forum de l'IEEE International Conference on Robotics and Automation, a Karlsruhe, amb *Sistematurgia*. També ha presentat films en el Barcelona Visualsound, el 14 de maig, i en el CGAC de Santiago de Compostel·la, els dies 30 i 31 de maig.

Muma Soler va realitzar, el dia 4 de maig, a Zuric, l'acció *Sardanes auf dem Platz*, per encàrrec de Cosa Nostra, l'Associació dels Catalans de Suïssa.

La companyia Teatre Mòbil, de la qual forma part el moianès Marc Fonts, ha guanyat el Premi Fundació Catalunya - La Pedrera al millor espectacle de la 24ª edició de La Mostra d'Igualada, de teatre infantil i juvenil, amb el muntatge *Sense solta*.

Carlus Padrissa, com a director d'escena, escenografia i llum, estrenà l'òpera *Samson et Dalila*, de Camille Saint-Saëns, al Teatro dell'Opera de Roma els dies 5, 7, 9 11 i 13 d'abril, amb vestuari de Chuz Uroz i la col·laboració de Zamira Pasceri i Jaume Grau.

Creu de Sant Jordi

El cardiòleg Jordi Rius i Garriga (nascut a Moià l'any 1934) ha estat distingit amb la Creu de Sant Jordi, per la seva trajectòria d'excel·lència en l'àmbit de la salut. És fill del qui fou metge de Moià entre els anys trenta i cinquanta del segle passat, Ramon Rius i Clapers. Després de graduar-se a la Universitat de Barcelona, va desenvolupar la seva carrera en diversos centres dels Estats Units. A Catalunya va ser el fundador i director de la Unitat Coronària de l'Hospital General Vall d'Hebron. Actualment és consultor de l'institut cardiovascular del centre mèdic Teknon.

Dimissió de Crespiera i Torres

Quan aquest número de LA TOSCA ja era en procés d'impressió, s'ha anunciat la dimissió del càrrec de regidors de l'Ajuntament de Moià per part de Ramon Crespiera i Francesc Torres.

Ramon Crespiera, regidor des de l'any 2007 —quan fou elegit dins les files de MAP-ERC—, havia encapçalat la llista electoral d'Entesa per Moià en les darreres eleccions municipals i havia ocupat la car-

tera d'Hisenda en el govern d'unitat (maig 2011 - desembre 2012). Francesc Torres era el membre més veterà de l'actual consistori, ja que en formava part des de l'any 1999, elegit també dins les sigles de MAP-ERC; fou el cap de l'oposició en els darrers mandats de Josep Montràs; en les eleccions del 2007 havia cedit a Crespiera el primer lloc de la llista, ara com a Entesa per Moià, i en el govern d'unitat havia assumit la regidoria de Medi Ambient.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Natàlia Martos i Serna, filla de Víctor i d'Estefania, dia 11 de març.

Seidou Traore i Goundo, fill de Kadidia-tou i de Madi, dia 25 de març.

Martí Liesa i Fernández, fill de David i de Mireia, dia 25 de març.

Amal Kalai i Sekali, filla d'Ahmed i de Fàtima, dia 28 de març.

Angus Carmona i Velasco, fill de Josep Maria i de Mònica, dia 27 d'abril.

Iker Castaño i Rodríguez, fill de Tomàs i de Rocío, dia 30 d'abril.

Kimberly Aurora Batiota i Bacahona, filla d'Ariel i de Belén, dia 3 de maig.

Correcció d'errades: Haizea Jardiel i Riera, filla de Patxi i d'Anna, dia 12 de març.

Defuncions

Gonzalo Díaz Pedrero, de setanta-set anys, dia 13 d'abril.

Avel·lina Arisa i Ubasart, de noranta-dos anys, vídua de Joan Gros i Suelves,

dia 16 d'abril, a Vilanova de Bellpuig (però era filla de Moià).

Josep Romeu i Pujol, de seixanta-nou anys, dia 20 d'abril.

Juan Martos i Rísquez, de vuitanta-dos anys, vidu de Milagros Guardia, dia 20 d'abril.

Josep Cornellas i Rubió, de vuitanta-cinc anys, dia 21 d'abril.

Carmen Gálvez i Alcaide, de cent-tres anys, vídua de José González, dia 29 d'abril.

Jaume Puigdomènech i Mas, de vuitanta anys, dia 2 de maig; enterrat a Collsuspina.

Maria Dolors Pomier i Gay, dia 8 de maig.

Antonio Martínez i Mancebo, de setanta-un anys, dia 16 de maig.

Joan Fontcuberta i Armadans, de vuitanta-un anys, vidu de Lluïsa Solà, dia 17 de maig.

Mercè Santa Eugènia i Font, de vuitanta-cinc anys, dia 18 de maig.

Manel Navarro i Ribera, de vuitanta-sis anys, vidu de Teresina Clarà, dia 21 de maig, a Barcelona.

NECROLÒGIQUES

Adéu a M. Dolors Pomier

Joan Roca Sallas

El proppassat dia 7 de maig va finir la Maria Dolors Pomier i Gay, de la Coma de Sant Jaume, al cel sia. Havia estat una dona bona, treballadora, discreta, ordenada, sense pretensions, enamorada de la natura en general i de les flors en particular, flors que cuidava amb molt de goig.

Recordem que era la filla petita d'en Joan Pomier i de na Maria Gay, que justament ara fa cent anys van fundar

la Creu Roja de Moià. Sé que ella, la Maria Dolors, esperava amb il·lusió poder veure aquest centenari, però no ho aconseguí, per pocs dies. Tanmateix, com ha fet i fa sempre la Creu Roja —que procura per a qui més ho necessita, prescindint de política, religió i altres diferències entre les persones—, ella va demostrar amb fets que estimava el poble de Moià i la seva gent.

Que aquestes breus ratlles serveixin per a expressar el meu condol més sincer a tota la família Pomier-Gay.

La Mercè Santaeugènia, del carrer de la Tosca

Núria Mas Corts

El dia 18 de maig tingué lloc, a Castelletçol, el decés de la Mercè. Fou en vida una dona intel·ligent i empenedora i, com a tal i del no res, va saber envoltar-se d'una feina il·lusionant i creativa, desenvolupar-la amb molt d'esforç i, per damunt de tot, transmetre-la amb pedagògica il·lusió a una generació de noies de la nostra vila que volíem aprendre de cosir.

Els qui coneixíem una mica la Mercè sabíem, però, que ja en el declivi de la seva vida, per més que buscava, tan sols hi albirava soledat. Se sentia molt recompensada per la feina feta, però interiorment se sentia sola. Molt sola: s'havia

entregat a les altres i s'havia oblidat d'ella mateixa.

Tant és així que, aquests darrers anys, diria que el seu únic anhel era poder deixar aquest món per anar a retrobar-se amb els seus estimats.

Permet-me, Mercè, amb la confiança que em vas donar, que en aquesta hora de comiat pretingui interpretar i expressar el que podria ser el teu llegat pòstum:

*El pare, la mare, la Rosita,
acaronats m'esperaven.
No els podia decebre.*

*Tot han estat plors d'amor i joia,
mentre m'abraçaven.
Per fi m'han pogut rebre.*

*Heus ací: ens hem retrobat!
Serà per sempre?
Serà per tota l'eternitat...*

Nota suplicada

La família Cornellas-Bosoms agraïm als familiars, amics i coneguts tot el suport

i caliu que hem rebut en aquests moments de pèrdua i dol del nostre estimat Josep.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

ABRIL 2013

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	16,7	-1,0	7,6	2	2	6	W	20,2	
De l'11 al 20	24,0	1,5	14,0	6	1	3	SW	0,8	
Del 21 al 30	18	1,5	9,9	2	3	5	E	88,1	109,1

MAIG 2013

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	22,2	3,5	13,5	2	1	7	W	7,9	
De l'11 al 20	20,9	2,5	10,6	2	2	6	W	115,3	
Del 21 al 31	19,2	1,0	10,2	2	1	8	W	2,8	126,0

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MétéoMoià: <http://elmoianes.net/meteoMoia.html>. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoia, i al Facebook: MétéoMoia.

Freda i plujosa. Aquesta primavera ha estat força excepcional. Els mesos d'abril i maig han destacat perquè en ambdós mesos les precipitacions han estat força freqüents, amb un registre acumulat elevat de 235,1 litres per metre quadrat, el més alt des de l'any 2002 (246,9). A la pluja s'hi ha afegit el fred, ja que la temperatura mitjana s'ha mantingut força baixa: mentre l'abril, amb una mitjana de 10,50°, no va ser molt fred (l'any 2009 marcà 10,05°), en canvi el mes de maig, amb només 11,43°, ha marcat el registre més baix des de l'any 1991 (10,70°). Però, a diferència del maig del 1991, en el qual la mitjana per dècada del mes va anar pujant des del 5,5° dels primers deu dies als 10,7° dels dies 11-20 i els 15,9° de la darrera dècada, enguany el mes de maig s'ha caracteritzat per mantenir —i augmentar— el fred fins al final amb les mitjanes per dècada de 13,5°, 10'6° i 10'2° respectivament.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar, abans del dia **19 de juliol**, a través del correu electrònic latosca@latosca.org o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.